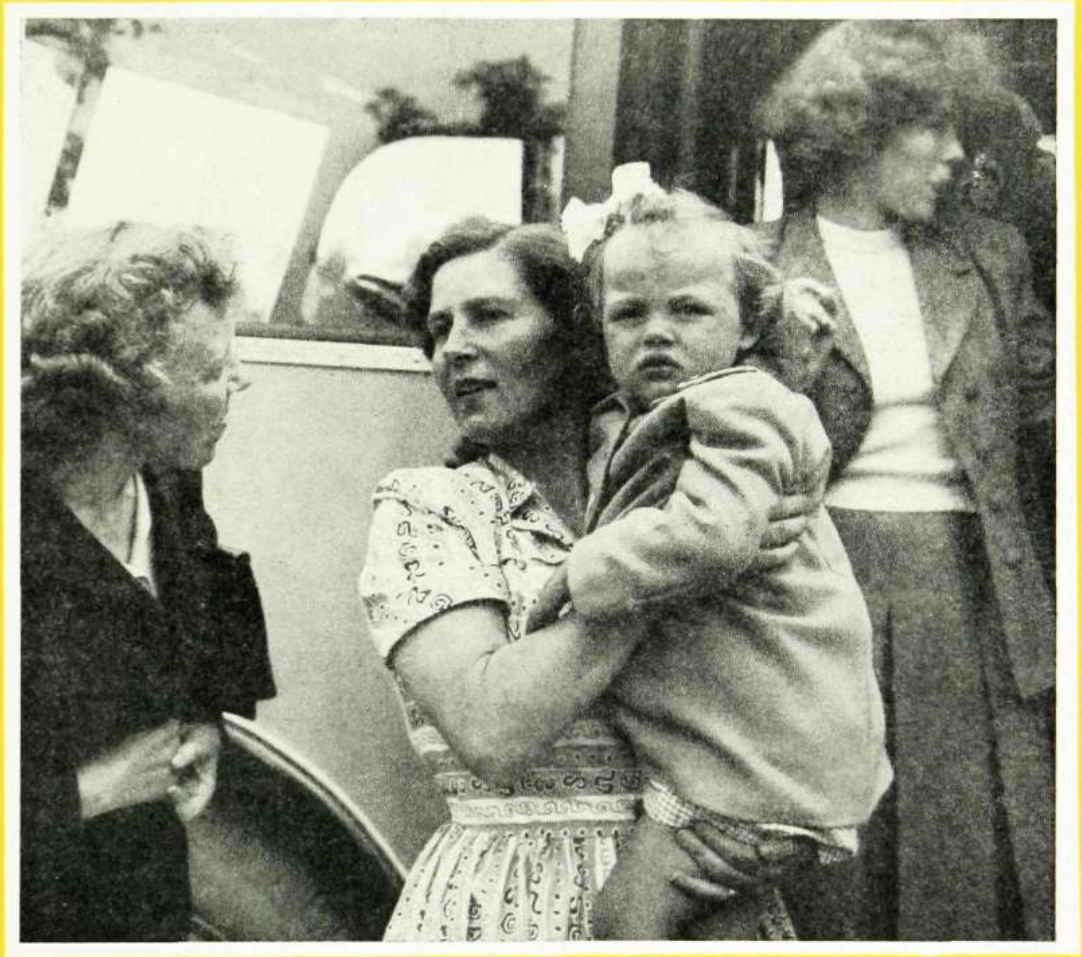


Kontakten



Ericsson
LM

Nr 4

1950

LM—ARNAS TIDNING

Kontakten

LM-arnas tidning

Ansvarig utgivare: Hugo Lindberg
Redaktör: Sigv. Eklund, tel. 453
Red.-sekr.: Sien Stomberg, tel. 457

Redaktionskommitté:

Herman Berglund, Vtv, tel. 475
John Ericsson, VvC, tel. 633
N Fredriksson, Via 19, tel. 1319
Karl Ivre, Via 39, tel. 739

Lokalredaktörer:

H Adenby, Ermi, tel. 83; E Hellström, Sieverts Kabelverk, tel. 319; B Westerlind, SER, tel. 344; S von Melsted, SRA, tel. 211; M Steiner, Kabelverket, Älvsjö, tel. 31; H Fries, Alpha, tel. 15; K Wäsfelt, SIB, tel. 569; P Nyhult, Rifa tel. 109; C G Löfgren, FOB; E Wandel, GR; U Swensson, Katrineholm; U Erling, Söderhamn; O Arvidsson, Norrtälje; B Pettersson, Karlskrona

Omslagsbild:

LM-gårdens föreståndarinna med Monica Lind i famnen, som återkommit från en stärkande landsvistelse på Resarö. T. v. personalkonsulenten fru Gunnel Peterson.

Ur innehållet:

	Sida
4:e LM-dagen	63
Den norligaste LM-stationen	64
20 000 telefoner automatiserade i Gävle	65
Är din idé ett gott förslag?	66
Årsavslutning vid LME:s lärlingskola	66
Kung Bore härdar borrar och fräsar	67
LM-barnen stormtrivdes på Resarö	68
3 km hyllor i LM:s arkiv och trycksakslager	70
Sångkören Mikrofön på tysklandsresa	72
Förtretligheter	73
Ermiler på sommarutfärd	74
Självspelande LM-piano	76
Varför trivs vi inte?	76
Ermivallen invigd	78

Ny stor telefonorder från Venezuela

Telefonaktiebolaget L M Ericsson har under de senaste åren erhållit mycket betydande telefonbeställningar från Venezuela. I dagarna har L M Ericsson genomfört en ny stor affär med Venezuelas regering och erhållit kontrakt på en tilläggsorder på sammanlagt 5,2 milj. dollar. Venezuela tillhör den numera fåtaliga hårdvalutagrupperna och det är därför mycket glädjande att denna affär kommit till stånd.

L M Ericssons kontraktbelopp för modernisering och utbyggnad av Venezuelas telefnät uppgår därmed till i runt tal 8 milj. dollar. Med den nu erhållna tilläggsordern har antalet beställda automatiska telefonstationer ökat till 12, var till kommer ett stort antal manuella telefoncentraler, jämte tillhörande telefonapparater och nätutrustningar. Dessutom har kontrakterats betydande leveranser av transmissionsmateriel, avsedd för såväl fysiska ledningar som för radioförbindelser. I L M Ericssons åtagande ingår även leverans av utrustningar för trådlös tele-

LM har försålt huvuddelen av aktierna i Ericsson Telephones Ltd

L M Ericsson har för kort tid sedan försålt huvuddelen av sitt aktieintresse i det engelska bolaget Ericsson Telephones Ltd, till ett pris av ca 1 1/4 milj. pund eller i svenska pengar ca 18 milj. kr.

Redan för ett 10-tal år sedan sålde LM en större aktiepost i det engelska bolaget och har sedan dess ej haft någon representant i styrelsen. Även efter den senaste försäljningen har LM dock kvar ca 150 000 aktier, motsvarande ungefär 10 procent av det engelska bolagets nuvarande aktiekapital.

Aktierna i Ericsson Telephones Ltd, som lyder på 5 shilling per st, noteras i London i ca 46 shilling, varför den kvarstående posten har ett värde i svenska kronor av ca 5 milj.

Alfred Larsson †



Förre öververkmästaren vid L M Ericsson Alfred Larsson avled den 2 juli något över 87 år gammal.

Under ett halvt sekel hade han ägnat sina krafter åt telefonindustrin. När han den 22 maj 1882, som 19-årig yngling inträdde i Lars Magnus Ericssons tjänst, var det som hantverkare bland ett par 10-tal andra hantverkare. När han den 22 maj 1932 avgick från Telefon AB L M Ericsson hade han i nära ett kvarts sekel som öververkmästare varit chef för bolagets verkstadspersonal, som i antal tidvis överskridit siffran 3 000.

Tidigt gjorde den unge mannen sig bemärkt genom stor arbetsförmåga, flit, redbarhet och intresse för den industrigren han valt till arbetsfält. Dessa egenskaper utgjorde den fasta grund, på vilken han arbetade sig fram till den ställ-

foni och telegrafi. Denna del av materielen, uppgående till 2,9 milj. dollar, levereras i samarbete med RCA i New York. Det omfattande moderniseringsarbetet av Venezuelas telefnät skall slutföras i två etapper. Den första, som nu är kontraherad, skall vara avslutad den 1 juli 1953.

David Pettersson in memorian



Den 7 juli avled efter en lång tids sjukdom avdelningschefen vid allmänna affärskontoret vid Huvudfabriken, David Pettersson.

Vid sin bortgång var David Pettersson 61 år gammal och under 46 av dessa har han verkat vid LM. Han var ett lysande exempel på hur man med arbetsglädje, energi och god karaktärsutrustning i övrigt kan förvärva de kunskaper och tillvinna sig det förtroende, som fordras för arbetsuppgifter av krävande karaktär. Vi kommer att i David Pettersson minnas den föredömlige vännen, kamraten och chefen, som gick sin väg framåt bestämt och målmedvetet, men samtidigt lugnt och försynt. Framför allt kommer vi att sakna hans stöd och goda råd, hjälpsamhet och omtanke, som aldrig trängde sig på, men som fanns där, när den behövdes.

Frid över Ditt minne!

Ernst Bodström

ning han under så många år bekläddes, högt värderad av sina medarbetare, såväl över- som underordnade.

Han var född den 22 april 1863 i Eds socken i Värmland. Under sin första tid hos Ericsson sysslade Larsson mot en arbetslön av 10 öre i timmen med enklare arbeten på den mekaniska verkstaden; småningom anförtröddes åt honom mera ansvarsfulla arbeten. När tillverkningen och arbetarantalet ökades, blev han förman och i sinom tid avdelningsverkmästare. Då bolaget öppnat verkstad i Buffalo, USA, fick Larsson i uppdrag att där som direktör Klas Wemans närmaste man organisera arbetet för tillverkning av telefonapparater, växelbord m. m. av Ericsson-typer. När han efter ett par års vistelse, 1906 och 1907, vid den amerikanska fabriken återkom till Sverige, och verkmästare Carl Johan Andersson, L M Ericssons kompanjon under perioden 1876—1888, i början av år 1908 lämnat sin befattning, blev Alfred Larsson utsedd till hans efterträdare och erhöll nägon tid därefter titeln öververkmästare.

Hemming Johansson



4

:e LM-dagen



Vändkorsen vid Skansen snurrade i ett under fjärde LM-dagen. Betydligt över 15 000 besökare räknades in och när LM-orkestern inledde dagen med en konsert på Solliden hade samlats en väldig publik huvudsakligen bestående av LM-are och deras familjer.

Ätskilliga pensionärer, som mött upp, satt på bänkarna framför musikestraden och berättade LM-minnen för varandra, medan den yngsta generationen »blivande LM-are» yrde omkring i vilda lekar på sandplanen.

Festprogrammet började med att den 50 man starka orkestern under musikdirektör Eric Malmbergs ledning spelade »Jägargrenadierernas marsch», varefter fritidskommitténs ordförande, Karl Karlsson, hälsade de närvarande välkomna. Torgny Attersjö lät sedan sin välljudande barytonstämma tona ut i vackra sånger, varefter direktör Helge Ericson besteg talarstolen.

— Den svenska delen av vår koncern är stadd i god utveckling, framhöll direktör Ericson. Även ifråga om arbetstillgång ser det bra ut och vi kan med tillförsikt se framåt. Anläggningarna runt om i landet har utrustats

På den övre bilden samspråkar direktör Helge Ericson med några av LM:s amatörskådespelare som på Skansen-dagen gav »Pojkarna på Storholmen». Aktörerna är fr. v. Åke Starck, Lars Gustaf Thor och Arne Gudmark. Dam handbollen på planen vid Seglora kyrka samlade stor publik då lagen från Huvudfabriken och Radiola möttes.

med moderna maskiner och LM:s ledning gör allt som står i dess makt för att skapa goda och trygga arbetsplatser.

LME:s manskör »Mikrofon» steg därefter upp på podiet och klämde i med »En glad trall» under ledning av dirigenten Eric Ehnwall. Och på Tingsvallen uppförde LM:s teateramatörer »Pojkarna på Storholmen» inför en proppfull och förtjust »salong». Det unga paret som fick varandra spelades av Åke Starck—Ulla Widén, och de kunde spela rollerna med verklig inlevelse, nygifta som de är i det civila.

Eftermiddagen fortskred med allsköns underhållning. På planen vid Seglora kyrka var det skämttävlingar för barn, på Solliden gavs konsert av LME-orkestern och vid Bollnästorget dansade LME:s folkdanslag slängpolska, Vingåkersdans, kadrilj m. m. Flickorna från Radiola och Huvudfabriken möttes i en spännande handbollsmatch med växlande målchanser. Kampen slutade dock oavgjord med 1-1. Koncernmästerskapet i varpa avgjordes också i skuggan av Seglora kyrka. Varpkastarna från LM kunde efter en hård och jämn strid besegra »stenkastarkollegerna» från Alpha och blev mästare i lagtävlingen. Och de som inte var intresserade av denna ädla sport gick i stället bort till dansbanan vid Bollnästorget och tog en svängom där orkestern från LME:s kabelverk svarade för musiken.

Senare på kvällen följde ett tre timmar långt underhållningsprogram på Solliden. Först spelade LME-orkestern ett omväxlande program, varefter LM-kören beträdde estraden. Under ledning av musikkdirektör Johannes Gohs sjöng kören ett både krävande och stilfullt program. Sedan blev det solosång av Rulle Nord-



LME:s folkdanslag gav en uppmärksam uppvärmsning vid Bollnästorget.

ström, som rev ner kvällens mest stormande applåder och inte fick lämna podiet förrän han sjungit ett par extranummer.

Efter det prisutdelningen förrättats för koncernens skyttmästerskap — lagmästerskapet togs av Söderhamnsfabriken och mästerskytt blev John Sundberg vid Huvudfabriken — avslutade illusionisten Frank Cody de individuella numren med en uppskattad trolleriseans.

Manuskript

till nästa nummer av Kontakten bör vara redaktionen tillhanda senast den 14 sept.

Stor leverans till norskt sjukhusbygge

I Rikshospitalet i Oslo, som är ett av norska statens centralsjukhus, installeras för närvarande en del svagströmsanläggningar, varvid materielen levereras från L M Ericssons Telesignalfabrik i Gröndal och det i Norge med Ericsson-gruppen samarbetande bolaget A/S Elektrisk Bureau. Sjukhuset, som är Norges största anläggning i sitt slag, består av ett flertal byggnader och utökas nu med ett stort komplex, som kommer att inrymma de kirurgiska klinikerna. I denna nybyggnad och i en del äldre utrymmen har installerats en lokaltelefonanläggning för 700 linjer.

Vidare får sjukhuset en uranläggning med ett stort antal sekundärur i de olika avdelningarna samt fasaderna utomhus, fjärrtermometeranläggning för kontroll av uppvärmningen, brandalarmanläggning, personsökaranläggning samt betjäninganläggning efter ett speciellt norskt system.

Genom en omfattande snabbtelefonanläggning kan överläkarna på de olika avdelningarna snabbt komma i förbindelse med underläkare och sjuksköterskor.

I beställningen ingår dessutom en elektrisk markeringsanläggning för läkarna. När de lämnar sjukhuset ställer de på en ratt in den tid då återkomst beräknas och telefonisten kan sedan på en tavla i växeln avläsa när vederbörande åter är i tjänst, om han gått för dagen, har semester e. d.

Den nordligaste automatstationen LM levererat

Telefonstationen i Skellefteå har tidigare varit den nordligaste automatstation som levererats från L M Ericsson, men i dagarna har »titeln» erövrats av den isländska staden Akureyri, som i storleksordning är sagoöns andra stad med något över 5 000 innevånare. Staden har ett vackert läge vid den nordliga kusten intill Eyja fjord. Den nya LM-stationen, som är utrustad med LM:s 500-linjers väljare och utbyggd för 1 000 linjer, sattes i drift i början av juli.

I den isländska staden Akureyri har den nordligaste belägna automatiska LM-stationen satts i drift. Telefondirektör Gunnar Schram och ingenjör Thomas Haarde betraktar Akureyri-stationens helautomatiska kraftutrustning.



Falköpings- station automatiserad

Den nya automatstationen i Falköping sattes i drift i mitten av juli. Stationen är utrustad med L M Ericssons automatiska 500-linjers väljare och har i sin första utbyggnad plats för 3 500 abonnenter. Den nya stationen i Falköping knyter samman de automatiska växelstationerna, som tidigare funnits i bygden, till ett sammanhängande automatiskt block.

Att det är ett omfattande arbete som nedlagts på automatstationen i Falköping framgår av följande siffror beträffande LM:s leverans. Den totala trådlängden är 150 mil, och kablarna är på sammanlagt 2,6 mil. Antalet kontaktfjädrar uppgår till 275 000, och antalet lödningar på platsen kan man räkna till ca 600 000.

Installationerna i stationen går löst på 1,2 milj. kr och övriga arbeten i samband med övergången till automatisk drift på 1 milj. kr.

Högtalaranläggning för badhus i Brasilien

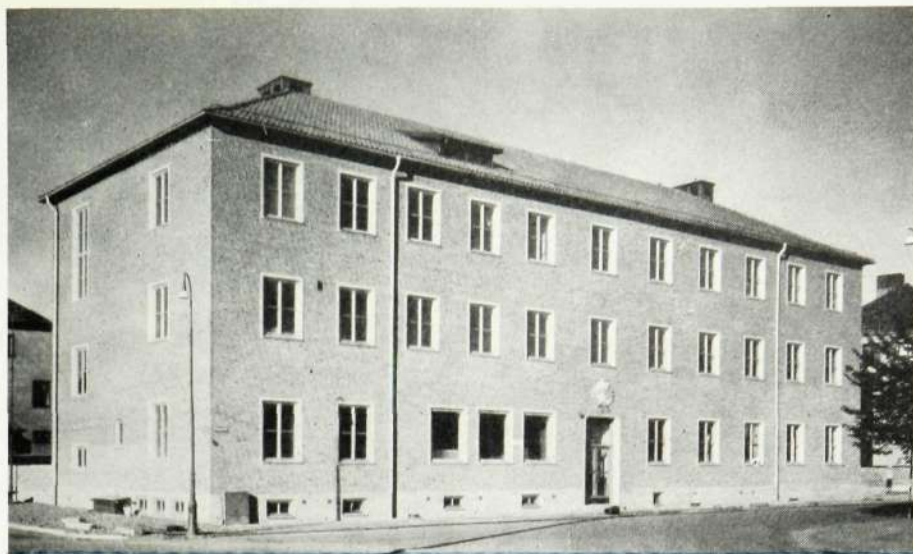
För en ny stor badanläggning i Rio de Janeiro har L M Ericssons Telesignal-fabrik i Gröndal levererat material för en högtalaranläggning. Avsikten med denna anläggning är att till de badandes trevnad utsända grammofonmusik, radio-program eller meddelanden av olika slag. Varje badhytt är utrustad med högtalare, och förstärkningscentralen innehåller förutom erforderliga förstärkarenheter en grammofonanläggning med automatisk skivväxlare samt radiopanel.

Första koordinatväljar- växeln i Danmark

Strax efter midsommar sattes den danska telefonstationen i Kirke Værløse, som ligger strax utanför Köpenhamn, i drift. Den är utrustad med LM:s koordinatväljare och den första i sitt slag i Danmark. Den andra stationen med detta system blir Lise Leje vid Själlands nordkust. Stationen är nu under montering och kommer att sättas i drift under hösten.

Försäljningsbolag i Tyskland

L M Ericssons tidigare till Berlin förlagda försäljningsbolag, Ericsson Verkaufsgesellschaft, har nyligen återupp-



Stationsbyggnaden i Falköping började uppföras för något över två år sedan. Den har ritats av Falköpings-sonen, Professor Ivar Tengbom.

20 000 telefoner automatiserade i Gävle-distriktet

Strax efter midsommar skedde den högtidliga invigningen av den nya automatstationen i Gävle. Stationen, som i första utbyggnaden har plats för 14 500 nummer, har till största delen levererats och monterats av L M Ericsson. Inom centralstationen finns en automatisk lokal- och närtrafikstation och en manuell lands- och riksstation. Den automatiska stationen har utrustats med LM:s 500-linjers väljare. Samtidigt sattes i drift 13 tidigare manuella stationer, som automatiserats. Inom distriktet har dessförinnan 20 andra stationer övergått till automatisk drift — däribland Sandviken med ca 3 000 apparater.

Genom automatiseringen av Gävlecentralen överskrider antalet automatiserade apparater i hela landet 1 miljon. Av denna miljon belöper sig 700 000 på centralstationer och 300 000 på växelstationer.

Sedan distriktschef H Thunell hälsat de närvarande välkomna höll generaldirektör Håkan Sterky invigningstalet. Han framhöll, att det vid denna installation är sammanlagt 20 000 telefonapparater, fördelade på 5 knutstationer och 29 växelstationer som överföres till automatisk drift — det största antal telegrafverket någonsin på en gång länkat in i ett auto-

stätt på tysk botten i Frankfurt am Main. Verksamheten har till en början huvudsakligen inriktats på marknadsundersökning av vilka LM-produkter, som i första hand intresserar den tyska marknaden, men en del order på bl. a. radioapparater har noterats.

matiskt telefonnät. Det är först då ett stort antal telefonstationer på en gång får automatisk trafik med varandra som automatiseringens fördelar för abonnenterna framträder fullt klart och telegrafverkets driftekonomi märkbart förbättras, påpekade generaldirektören och slutade med att framföra telegrafstyrelsens tack till alla dem som medverkat till Gävleområdets automatisering. Hr Sterky förklarade därefter telefonstationen invigd och uttalade en önskan om att den måtte fungera till belåtenhet för invånarna i bygden. Om så sker blir det telegrafverkets bästa belöning, ty vår strävan är att i tysthet tjäna Sveriges folk.

De båda LM-ingenjörerna A. Kvarnfors och E. Ledin, avsynar en 500-linjers väljare vid inkopplingsögonblicket då Gävlestationen automatiserades.



Är Din idé ett gott förslag?

Din idé till förbättringar av arbetsmetoder och andra rationaliseringar kan vara värd pengar — om den lämnas fram som förslag till förslagskommittén eller företagsnämnden.

Ett gott förslag ger åt FÖRSLAGSSTÄLLAREN kontant ersättning.

Ett gott förslag gör FÖRETAGET konkurrenskraftigare. Det betyder ökad anställningsstrygghet för alla.

Ett gott förslag ger KÖPAREN en bättre och billigare produkt.

Experter — tekniker och forskare — ansvarar för rationaliseringen i stort av produktion och produkter. Men — var och en kan medverka till »vardagsrationaliseringen», småförbättringarna.

För att stimulera förslagsverksamheten har man inom företagsnämnden vid Huvudfabriken i Midsommarkransen tagit initiativet till ett lotteri, där för varje belönat förslag erhålles minst en lott.

Regler

En dragning per år anordnas med rätt att delta för arbetare och tjänstemän vid företaget i Midsommarkransen, Kabelverket i Älvsjö, Telesignalfabriken i Gröndal, fabrikena i Karlskrona, Söderhamn och Katrineholm.

För varje belönat förslag erhålles en lott för varje påbörjat 50-tal kronor av det utbetalade ersättningsbeloppet, dock högst 10 lotter. Lotterna för under år 1950 belönade förslag utdelas i början av 1951, varefter dragning äger rum.

Vinster

3 vinster utlottas varje år. Högsta vinsten består av en gratisresa till en kostnad av 1 500 kr. eller denna summa kontant, 2:a och 3:e vinsterna utgår med 600 respektive 400 kr.

Din idé kan vara ett gott förslag. Lämnas in i förslaget till bedömning till förslagskommittén eller om någon sådan ej är tillsatt till företagsnämnden!



Efter examen vid LME:s lärlingskola samlades lärare, elever och föräldrar i direktionsmatsalen där man vid en kopp kaffe diskuterade aktuella ungdomsproblem.

Årsavslutning vid LME:s lärlingskola

Vid L M Ericssons lärlingskola ägde årsavslutning rum den 26 juni. Elevernas föräldrar och övriga inbjudna åhörde först en lektion, varvid eleverna fick tillfälle att visa en del av vad de lärt sig under utbildningstiden. I svagströmsklassen avslutades lektionen med att eleven Nils Ahlberg berättade om sitt arbete på utvecklingsavdelningen. Därefter samlades alla i hörsalen. Ingenjör Sten Tibergh höll ett anförande om lärlingskolans utveckling och slutade med att framföra bolagets tack till lärarna och Stockholms stads yrkesskola. Han vände sig även till eleverna, som han önskade framgång i deras fortsatta verksamhet. Direktör Einar Forsell vid Yrkesskolan talade därefter och betonade särskilt det stora värdet av att utbildningen bedrivs i samband med produktion. På så sätt skapas intimare kontakt med det levande livet och eleverna får en bättre insikt i arbetets gång. Direktör Forsell riktade en välgångsönskan till eleverna varefter rektor Martin Lindström vid Yrkesskolorna delade ut betyg och diplom.



Brandtelegrafanläggning för Kastrups flygplats i Köpenhamn

Vid Kastrups flygplats i Köpenhamn installerar L M Ericssons Telesignalfabrik en brandalarmanläggning. Anläggningen, som består av centralutrustning och brandskåp är av samma storlek som för en medelstor svensk stad.

Växel- och signalsäkerhetsanläggning av ny typ

Kungl. Järnvägsstyrelsen har av Signalfabrikbolaget beställt ställverksapparater, illuminerade spårplaner och reläer för stationsanläggningarna vid Borås Central och Krylbo. Ställverken är delvis av en ny, utrymmesbesparande typ, med dubbla rader ställare anordnade med den ena över den andra, varigenom ställverken endast blir hälften så långa som tidigare och lättare att handha.

Sedan den officiella delen av examen avslutats fortsatte samvaron i direktions gästmatstall där kaffe serverades. Till sist företogs en rundvandring genom L M Ericssons verkstäder.

Följande elever avlade examen:

I mekanikerklassen: Roland Aspervall, Lennart Berggren, Bo Björklund, Elmar Dyrberg, Lennart Johansson, Göte Nilsson, Bertil Lund, Hubert Sandström, Jan Soodla.

I elektriska svagströmsklassen: Nils Ahlberg, Sven Andersson, Allan Billås, Jean Cederstrand, Einar Engman, Berndt Karlsson, Stig Lövgren, Lennart Nilsson, Lennart Rosén, Sune Rydén, Uno Soodla, Karl-Axel Stålbrandt, Lars Svensson, Gunnar Timm, Erik Zeizig.

Rektor Martin Lindström vid Stockholms stads yrkesskola överlämnar diplom till Einar Engman vid LME:s lärlingskolans avslutning.

Kung Bore härdar borrar och fräsar

Från härdrummets ugnar vid Vt 11 i Huvudfabriken utströmmar en intensiv hetta. De bärande momenten vid härdeningen har varit eld och vatten, men nu har även Kung Bore blandat sig i leken sedan ett hypermodernt djupfrysning-aggregat inmonterats vid sidan av härdugnar och vattenfyllda avkylningskar. Endast för några månader sedan avslutades härdningsprocessen med att de olika stäl- len nedsänktes i olja eller vatten, men nu fortsättes avkylningen i frysmaskinen där de under två timmar djupfrysas till minus 80° C. Med denna nya metod räknar man med att t. ex. borrar och fräsar skall få 25 % ökad livslängd.

De låga temperaturerna gör stålet hårdare

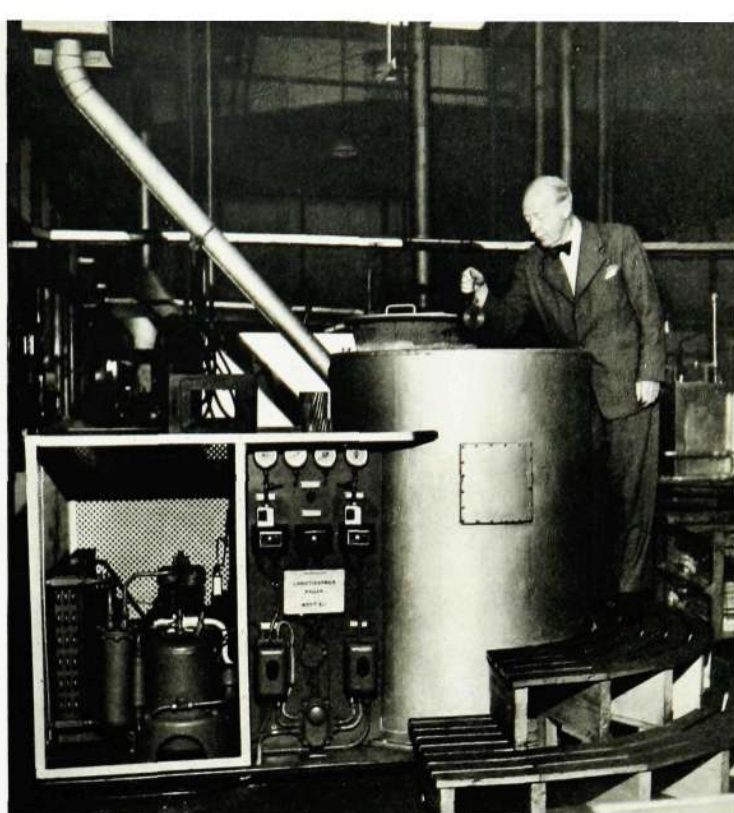
Metallurgerna har sedan sekler känt till de processer, som försiggick i legerat stål under den vanliga härdeningen. Men det är först på senare tid, tack vare de förfinade hjälpmedel som nu står till buds, man i detalj kunnat klargöra vad som sker. Under de höga temperaturerna omvandlas en del partiklar i stålet till ännu hårdare beståndsdelar, och en del mjuka försvinner helt. Men när stålet åter kyls ned till rumstemperatur har man inte kunnat omvandla allt det man skulle önska. Man kom då på idén att fortsätta härdeningen med djupfrysning, och det visade sig vara en lycklig lösning. Stålet blev tack vare de låga temperaturernas inverkan hårdare.

Det var i Amerika under kriget man först började med denna nya härdeningsmetod, och då kunskapen om den via fackpressen spreds igångsattes ett intensivt forskningsarbete över hela världen.

De första trevande försöken voro inte lovande

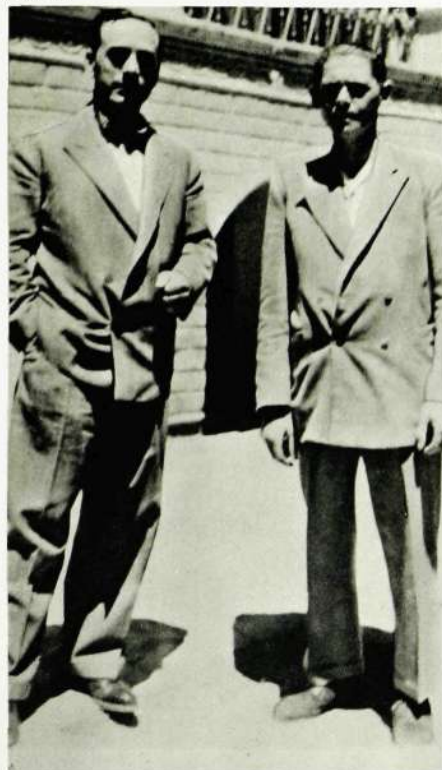
Redan 1947 började ingenjör Ivar Svensson vid materialkontrollen vid LM göra en del prov enligt de nya härdeningsmetoderna. Uppgifterna i den utländska fackpressen visade sig vara mycket motsäggande, och det gällde därför att börja om från början, berättar ingenjör Svensson. De första försöken med djupfrysning i en låda med kolsyresnö lovade inte mycket, men efter hand uppnåddes resultat, som förvånade både fackmän och metallurger.

Ingenjör Ivar Svensson sänker ned ett par verktyg i djupfrysning-aggregatets kylvätskebehållare.



— Ju högre temperatur vid härdeningen, desto bättre resultat vid djupfrysningen, framhåller ingenjör Svensson. Djupkylningen sker i ett för ändamålet byggt kylningsaggregat, där kylan alstras genom att etan, som i en högtrycksanläggning kylts ner till minus 88° C, i en rörslinga leds in i en behållare, som rymmer 100 liter rödsprit. Vid etanets förflyktigande berövas rödspriten sin värme, och man kan på så sätt erhalla temperaturer under 80 minusgrader i behållaren, där stålet sänkes ned.

Ingenjör Adolf Bergman och förman Birger Isaksson fotograferade utanför finansministeriets byggnad i Persien.



Stora telefonarbeten i Persien

Svenskarnas verksamhet inom olika områden i Persien är uppskattad av både myndigheter och enskilda, och enligt vad jag kan förstå trivs våra landsmän i orienten med sina uppdragsgivare och kunder, skriver redaktör Manthe Sjöo i Skånska Dagbladet, som för sin tidningsräkning gjort en rundresa till Fjärran Östern. Har man tid och lust att söka upp svenska kontakter så kan man finna att det är åtskilligt mer svenskt där nere än vad man kanske trott, påpekar förf. i en artikel. Man behöver inte söka så värst ingående för att stöta på namnet L M Ericsson. Det står som kvalitetsmärke på en av Mellersta österns största privata telefonväxlar, vilken helt nyligen installerats i finansministeriets kolossalbyggnad. Under ledning av ingenjör Adolf Bergman och förman Birger Isaksson har byggts en telefonväxel för 1 100 apparater, som senare kan utökas till 2 500. Det är en tillfredsställande syn för en svensk att se denna mängd bakelitapparater av precis samma typ som dem som vi har på skrivborden här i Sverige. Men den vita L M Ericsson-apparat, som står på något av de kungliga borden fick jag däremot inte tillfälle att se på.

Finansministeriets telefoninstallation är som sagt L M Ericssons största arbete i Persien, och den har kompletterats med brand- och tjuvalarm samt elektrisk uranläggning, vilket gör att man stundom tycker sig ströva omkring i en större svensk industri, slutar redaktör Sjöo sitt reportage från Persien.

LM-barnen stormtrivdes på Resarö

— Nej, jag vill inte vara i stan, jag åker tillbaka till Resarö igen, deklarerade en liten solbränd pigg krabat då han återvände till Midsommarkransen efter 6 veckors stärkande landsvistelse vid LM:s barnkoloni på den idylliska skärgårdsön. Att det inte bara var denne yngling, som stormtrivts ute på Resarö fick man verkligen belägg för i avskedsögonblicket. Den avhållna föreståndarinnan, fru *Evy Flodin*, fick en hjärtlig kram av alla de små »pensionärerna» innan de togs om hand av väntande föräldrar och anhöriga.

— Sammanlagt är det i år 80 barn som vi har kunnat bereda landsvistelse på LM-gården, säger personalkonsulenten, fru *G Peterson*. Den första omgången reste ut den 7 juni och avslutade sin sejour den 12 juli. Ett par dagar senare kom en ny laddning som sedan fick njuta av frisk luft, bad och sol till den 18 aug. Viktökningen per barn är mellan 1,5—2 kg och det är ju ett gott bevis på att trivseln varit allmän.

Barnens vårdarinnor, fröknarna *Ulla Möllberg*, *Guðrun Ericsson*, *Inga-Brita Månsson*, *Britt-Marie Karlsson* och *Ingrid Flodén*, försäkrar samstämmigt att rarare barn finns inte. Till och med tvättningen strax före läggdags har gått som en dans, framhåller »tant» *Ulla*. Höjd-

Föreståndarinnan för LM:s barnkoloni, fru *Evy Flodin*, överlämnar barnen vid återkomsten till Midsommarkransen till väntande föräldrar. På den övre bilden den lille krabat som trivdes så bra på Resarö att han resolut tog sin väska och ville fara tillbaka med bussen igen.



punkterna på programmet har varit utfärderna till badviken och dessa har för det mesta företagits per lastbil.

Köksdomänerna har i år regerats av fruarna *Margareta Carlsson*, *Inga-Britt Granander* och *Ester Andersson*. Det har varit avsevärda livsmedelskvantiteter som dagligen har tillretts, och på aptiten kan man sannerligen inte klaga. Den stärkande luften i förening med stöj och lek ute i det fria på stranden och den rymliga trädgården har bidragit till att skapa en matfrisk samling, som enstämmigt för-

På givande studiefärd i Sörmlandsbygd

Bland de hembygds- och konstintresserade vid Katrineholmsfabriken har det sedan gammalt varit ett önskemål att närmare få taga del av traktens sevärdheter. Början gjordes en kväll i slutet av maj då ett 40-tal anställda samlades för att delta i en cykelutfärd som anordnades i Korporationsklubbens regi.

Kosan ställdes först till Östra Vingåkers kyrka, där kyrkoherde *H Albring* orienterade om det gamla templets sevärdheter. Färlen gick därefter genom en leende sörmlandsnatur till herresätet *Claëstorp* och där fick deltagarna tillfälle att beundra de ståtliga jaktroféerna, den förenamliga konstsamlingen som inrymmer målningar av bl. a. *von Breda*, *Ehrenstrahl*, *Scheffel*, *Swartz* m. fl. och den imponerande boksamlingen. Den senare omfattar nu mellan 10—12 000 volymer. Efter rundvandringen på *Claëstorp* besteg man åter cyklarna. De flesta fortsatte sedan till *Duveholms* pensionat där man med kaffe och dopp avslutade en både rolig och lärorik utfärd.

Koordinatväljarstation i Finland

Den första koordinatväljarestationen har gått i drift i Helsingfors. Stationen omfattar sammanlagt 15 200 linjer och av dessa har 1 000 satts i funktion. Slutleveransen skall äga rum under augusti månad 1951. Den nya stationen i Helsingfors kommer att samarbeta med befintliga Siemens-stationer på tillsammans ca 60 000 linjer.

LM-station i Björneborg invigd

LM-station i Björneborg invigd. Telefontrafiken i Björneborg i Finland har automatiserats, och den nya stationen sattes i drift för en tid sedan. Den är utrustad med LM:s 500-linjers väljare och koordinatregister och omfattar 3 500 linjer.

klarat att allting »är det bästa de vet». Fritidskommittén har gjort vad den kunnat för att göra det så angenämt som möjligt för barnen på Resarö. Vistelsen på LM-gården är kostnadsfri för barnen. LM bidrager med 6 000 kr årligen och det resterande beloppet erhålles genom lotteri, inkomsten från Barnens dag, mannekänguppvisningar, teaterföreställningar m. m.



Sommar- rapsodi

Vid en mottagning på Stadshuset hälsade stadsfullmäktiges ordförande, Carl Albert Andersson sin kollega Sr Don Javier Saldaña, som är borgmästare i den spanska staden San Sebastian. Sr Saldaña åtföljdes av vice borgmästaren Sr Don Juan Aizpurua, stadsombudsmannen Sr Don Fernando Aramburu, direktören för det kommunala telefonbolaget Sr Don José Maria Sirera samt revisor Sven Lagergren från LME. Det spanska besöket i Stockholm var motiverade av en önskan att under en vecka få lära känna Sverige och L. M. Ericsson som redan år 1926 levererade den automatiska telefonstationen till San Sebastian.

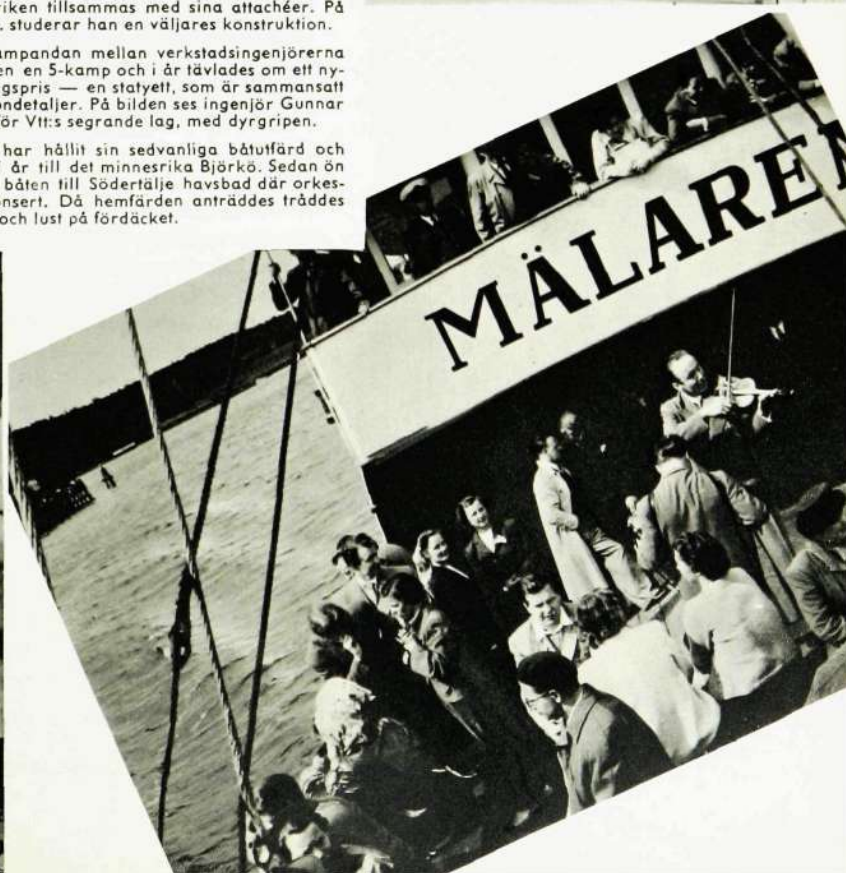
Vid L. M. Ericssons Driftkontroll AB i Solna är gymnastiken för den kvinnliga personalen ett uppskattat 10-minutersavbrott på eftermiddagarna. Den har pågått sedan 1946 och fru Karin Wernant, t. v. på bilden, har hela tiden varit truppens outtröttliga ledarinna.



Den nyutnämnde indonesiske ministern, Tamzil, har besökt Huvudfabriken tillsammans med sina attachéer. På bilden ovan t. h. studerar han en väljares konstruktion.

För att höja kampanden mellan verkstadsingenjörerna anordnas årligen en 5-kamp och i år tävlades om ett nyuppsatt vandringspris — en statyett, som är sammansatt av enbart telefondetaljer. På bilden ses ingenjör Gunnar Brodin, ledare för Vtts segrande lag, med dyrgripen.

LME-orkestern har hållit sin sedvanliga båtutfärd och kosan ställdes i år till det minnesrika Björkö. Sedan ön besetts stävade båten till Södertälje havsbad där orkestern gav en konsert. Då hemfärden anträdades tråddes dansen med liv och lust på fördäcket.



3 km hyllor med 25 000 brevpärmar



Arkivchefen Börje Berg försöker dölja sig bakom en stapel nätmaterielkataloger.

— Se till att 100 broschyrer för koordinatväljareväxlar omedelbart sändes iväg till Bombay!

— Skicka upp de tre första årens korrespondens för Telefon AB Cedergren!

— Plocka fram LM:s orderjournal för 1925 och se efter vilken växeltyp som levererades till Batavia detta år!

Detta är en liten provkarta på några av de order chefen för Huvudfabrikens trycksakslager och arkiv fick i uppdrag att ombesörja vid vårt besök där.

— Med ena benet står jag i nutiden och med det andra gör jag då och då ett



jättekliv in i »den gamla goda tiden», förklarar med ett filosofiskt leende arkivchefen *Börje Berg*. För att leta rätt på breven från det Cedergrenska bolaget måste jag förflytta mig till sekelskiftets handlingar och när jag öppnar den 25-åriga orderjournalen träder mittens av 20-talet mig till mötes och där kan jag följa vad det var för materiel som sändes ut till olika delar av världen.

Arkivet och trycksakslagret är inrymda i bottenvåningen där jättelika hyllor med pärmar och staplar av tryck, broschyrer, kataloger, offertblad m. m. fyller varje ledigt utrymme. Böcker och pärmar är försedda med prydliga etiketter och varje papper är inordnat efter ett visst system så att det är lätt att hitta. Ett modernt

ventilationssystem sørjer effektivt för att dammet hålles på avstånd från de tre kilometer långa hyllorna.

I en särskild avdelning står en del gulnande böcker i jätteformat. De stora tunga folianterna berättar i siffror bolagets historia. Med sirlig handstil har siffror och text präntats i de olika kolumnerna. När man ögnar igenom dem ett halvsekel efteråt ser talen förunderligt små ut. Beloppen som på den tiden uttrycktes med en siffra måste nu skrivas med både tre, fyra och fem stycken. Huvud-, inventarie- och kassaböcker finns i en följd från 1896 — det år då LM Ericsson & Co ombildades till aktiebolag. Inkomna brev finns bevarade från 1899 och utgångna skrivelser från 1884.

Över 25 000 pärmar fyller hyllorna och en tredjedel av dessa innehåller korrespondens. De övriga är fyllda med order, fak-



Berndt Flygh i färd med att förse kuvert med tryck i adresseringsmaskinen.



turor, protokoll, statistik, kontrakt, avtal m. m. Innan flyttningen ägde rum till Midsommarkransen förvarades en stor del av denna korrespondens i olika skrubbar. En del handlingar var inslagna i paket och andra låg endast travade i stora lårar. Men i samband med att de nya lokaliteterna togs i anspråk fick man plats för de gamla papperen, gick igenom dem och satte in dem på sina rätta platser i kronologisk ordning. Man har följt Riksarkivets system och delat in handlingarna i olika huvudgrupper och detta har visat sig fungera bra i praktiken.

Men det är inte bara LME:s papper som är förvarade i det rymliga arkivet. Genom sammanslagning eller nyförvärv har andra bolag införlivats med L M Ericsson och därför återfinnas där alla handlingar rörande Stockholms Allmänna Te-

lefon AB, Telefon AB Cedergrén, AB Stockholmstelefon, Svenska Telefonexportbolaget Ström, AB Telefonfabriken, Nya AB Automattelefon Betulander och Telefonbyggnadsbolaget i Moskva.

Ärligen är det stora mängder papper som slussas genom den omätliga papperskvarnen. Trots att »agnarna» under malningsproceduren omsorgsfullt sällas bort så att endast »kärnorna» återstår är det ansenliga mängder »pappersmassa», som måste tagas om hand för arkivering.

Arkiveringstiden varierar från 1 till 20 år och därför går man ärligen igenom inventarielistorna och ser efter vad som kan gallras bort. Man kan räkna med att det är omkring 10 ton papper som på detta sätt ärligen försvinner, och detta förstöres genom att brännas under effektiv kontroll. Men dessförinnan förtecknas de flesta handlingarna. Undantagna från gallring är bokföringsböcker och en del brevserier.

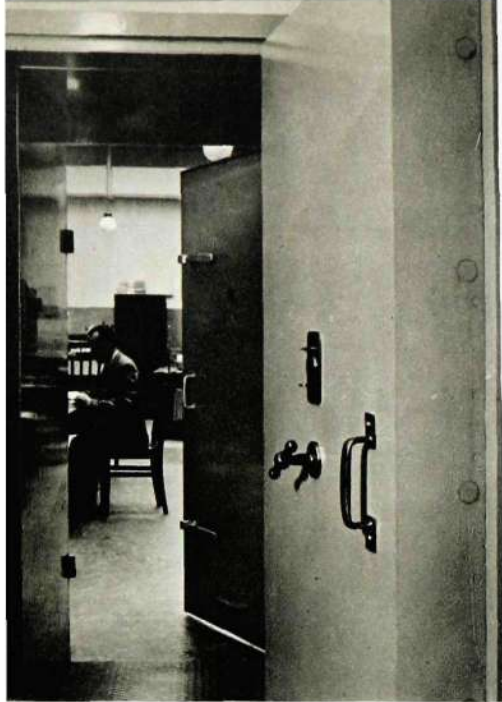
I det brandsäkra arkivet, som har mertertjocka murar och delvis är insprängt i berget, förvaras förutom direktionens handlingar över en halv miljon kopior av ritningar m. m. LM-körens outtröttlige ledare, kapellmästare Johannes Gohs svarar här för ordningen och med ett



En edition av Ericsson Review har kommit från tryckeriet och håller nu på att läggas in i kuvert för vidare befordran ut över hela världen. (Bilden t. v.) Det är en imponerande rad hyllor som står bredvid varandra med 10 bokrader över varandra i varje.



Sångkören "Mikrofon" på Tysklandsresa



Till det brandsäkra arkivet kommer man genom en dörr som är flera decimeter tjock.

leende förklarar han att »det går efter noter» att plocka fram de olika handlingarna som är ordnade efter ett siffer-system.

Trycksaksarkivet med sina kataloger, reklamblad och folders ger en kontinental fläkt åt denna avdelning. På en mångfald olika språk berättar de just det som våra kunder över hela världen vill veta om alla de olika LM-produkterna. Det är här uppladdningen av propagandamaterial äger rum innan en omfattande försäljningskampanj startar och härifrån ombesörjes även den omfattande distributionen till mottagare i de fem olika världsdelarna.

— Vi har även ett eget tryckeri, framhåller arkivchefen. Det svarar för präntning av alla adressater som skall ha våra tidningar och det är ett omfattande arbete med att hela tiden hålla de tusentals olika plåtarna aktuella.

— Det är årligen mer än 150 000 tidningar som skickas ut från trycksaks-lagret. KONTAKTEN distribueras till alla som är anställda i L M Ericsson-gruppens företag i Sverige samt till svenska tjänstemän i utlandet. Den utdelas även till alla pensionärer. L M Ericssons huvudtidning ERICSSON REVIEW går ut i en svensk, engelsk och spansk upplaga och räknar läsare över hela världen. ERICSSON TECHNICS innehåller tekniska uppsatser av vetenskaplig karaktär.

På ett bord håller huvuddelen av personalen på med att lägga in i transportkuvert de ännu tryckfärgsdoftande spanska exemplaren av Ericsson Review. Huvuddelen av denna upplaga skall sedan börja sin färd till mottagare i Sydamerika.

LME:s manskör »Mikrofon» företog under juni månad på inbjudan av metallarbetarna i Hamburg-distriktet en 10-dagars sängarfärd till Tyskland. Avresan från Stockholm ägde rum den 16 juni under den bästa stämning och nästa dag på aftonen nådde kören Flensburg. En blandad kör från staden mötte i stationens väntsal, varefter deltagarna per buss fortsatte till Kiel, där de utspisades och förlades i Folkets Hus. Sångarbröderna från Kiel hade ordnat ett trevligt samkväm för sina svenska kolleger och den första kvällen i den forna flotthamnen förflöt under den bästa stämning. Kvällen därpå ägde LM-sångarnas debut rum på tysk botten, vid en konsert i pedagogiska högskolans festsal. Kielsångarna medverkade även med en avdelning. Pressen var efteråt mycket entusiastisk för den svenska körens prestationer och prisade dess insatser i högstämmda ordalag.

Den följande dagen begagnade LM-sångarna att se sig omkring och efter en rundfärd på fem timmar genom Schleswig-Holstein återvände bussarna till Kiel där det sent på kvällen ordnades en sångartävlan mellan Kielkören och de svenska gästerna. Världarna överräckte efter en het strid segerpalmen till »Mikro-

På ett annat bord lägger flinka händer in broschyrer för automatväxlar, folders för telefonapparater, kompletteringsblad för kataloger m. m. En blick på de utskrivna adresslapparna stimulerar fantasien och kittlar reslusten, ty här möter man namn såsom Shanghai, Calcutta, Istanbul, Teheran, Rio de Janeiro och Cape Town. Varje försändelse talar sitt tysta språk om L M Ericssons världsomfattande förbindelser och internationella kontakter. — Vi håller här en intim kontakt med hela världen, slutar arkivchefen. Årligen lämnar 25 ton trycksaker vår avdelning och som vita ambassadörer banar de väg för LM-produkterna och gör dem kända i alla världsdelar.

fon», och även de opartiska bedömarens ansåg kören vara väl värd att avgå som segrare.

Av Kiel återstod inte mycket. Bombade hus och ruiner mötte ögat överallt. Återuppbyggnadsverksamheten har dock kommit igång, men ännu återstår mycket att röja upp för att få bort de värsta krigsspåren. Kruppverken, som tidigare sysselsatte 40 å 50 tusen arbetare, har nu bara 2 000 anställda.

Kosan ställdes sedan till Hamburg, där kören gav en livligt uppskattad konsert tillsammans med murarnas sångkör. Under resan dit gjordes en avstickare till Bramstedt, där ett stort sjukhus för reumatikervård besöktes. En improviserad konsert för patienter och sjukhuspersonal belönades med hjärtliga applåder. Sedan körens medlemmar gjort en rundvandring genom de imponerande sjukhuslokalerna bjöd direktionen på middag.

Krigsskadorna i Hamburg var enorma. Kilometerlånga sträckor var husen endast grus och spillror. Livet tycks dock pulsera ändå, ty här och var bland ruinerna stack det upp rör, och rök från eldar skvallrade om att människor inrett primitiva bostäder i källare eller något oskadat rum.

Nästa anhalt på sängarfärden var Lübeck. Där inkvarterades sångarna i familjer, tillhörande Lübecks sångarförbund, och på kvällen gavs en konsert tillsammans med Lübeck-sångarna i en jättehall inför över 1 000 åhörare. Ett flertal nummer måste bisseras och särskilt »Spinn, spinn», som sjöngs på tyska, uppskattades av publiken.

Därefter anträdde återfärden till Flensburg, och den 25 juni debarkerade sångarna kontinentaltåget på Stockholms central, nöjda och belåtna efter en intressant och givande resa.

I Hamburg gjorde LM-sångarna en rundtur i hamnen per båt.



Förtretligheter

Ibland inträffar händelser som kommer en att tappa både huvud och humör. Det är små infernaliska upptåg av ödet, små bagateller, som om vi tar dem på det rätta sättet inte alls skulle behöva skapa sådana otrevliga irritationsmoment, som det tyvärr alltför ofta gör.



Det är ju självklart inte så roligt att konstatera att en maska löpt på de nyköpta nylonstrumporna. Men börja inte och beklaga Er över butiken som säljer så dåliga strumpor och rusa inte hem och sätt på Er ett nytt par. Skratta åt eländet i stället och fortsätt som om ingenting hänt.



Inte blir morgonhumöret bättre av en telefonsignal som pockar på uppmärksamhet och tvingar till avbrott i ett viktigt värv. Men då man lyfter på mikrofonen och finner att det inte finns någon i andra ändan, då... Hade man däremot mötts av en förbindlig röst, som beklagat sig över felslagningen, skulle man nog ha fått en något rosenrödare syn på tillvaron.

Ni har kanske längtat efter en liten siesta under lunchpausen och bespatsat Er på en trevlig pratstund. Men om Ni i stället möts av det isande ljud, som åstadkommes av en nagelfil, så ta Er inte om huvudet och ropa: »Sluta människiska, jag blir galen!» utan småle roat och ta det från den skämtsamma sidan.



Att vara försenad och se spårvagnen gå just som man kommer till hållplatsen hör inte till dagens muntrationer. Men hoppa inte jämfota och svär över Spårvägsbolagets urusla tidtabell, ty då får Ni bara huvudvärk och ännu mer förtretligheter. Nej, tänk i stället på den gamla ut-
skall man
ch det kom-



273 glada Ermiter på sommarfärd

Onsdagen den 5 juli utvecklades strax före kl. 17.00 en otrolig livaktighet utanför Ermis fasad. Åtta stora bussar fyllde upp Ranhammarsvägen och på trottoaren surrade 273 glada Ermiter från kontor och verkstäder som gjorde sig redo för deltagande i Ermis årliga sommarutflykt. Efter en timmes bussfärd, som förgyllades upp med allsång, debarkerades fordonen vid gymnastikfolkhögskolan i Lillsved. Sedan deltagarna samlats trädde direktör Gerdhem fram ur flaggstängernas skugga vid Huvudbyggnaden och hälsade deltagarna välkomna varefter en trupp kvinnliga elitgymnaster höll en bejublade uppvisning inför de 271 Ermiter, som återstod sedan ingenjör Karl Hampus Mörner gått och badat och tagit en fotograf med sig för att föreviga »händelsen».

Flickorna fick sina välförtjänta applåder och efter en rundtur i gymnastiksalen och sällskapsrum har det av till fotbollsplanen, där en match mellan deltagarna från Lillsveds internationella elitliga och en utvald elva från Ermi sportklubb skulle utkämpas. Innan matchen kunde igångsättas måste en vild jakt etableras efter en förlupen kedjespelare i Ermis lag. Då flickan var söt beslöt emellertid åskådarna, som med termosflaskor och bullpåsar lägrat sig i kringliggande bergskedjor, att ha överseende med rymmaren. Segern gick naturligtvis till Ermi, och de



Söderhamnsfabriken har fått orkester

Förman Sigvard Andersson, som förut spelat med i LME-orkestern vid Huvudfabriken, har tagit initiativ till bildandet av en orkester vid Söderhamnsfabriken. Redan i maj månad började de första repetitionerna och sedan har man övat en gång i veckan i fabriken lunchrum. Som orkesterledare fungerar Tommy Roslund, tidigare restaurangmusiker i Sundsvall, men nu anställd som justerare av samtalsräknare. För närvarande består orkestern endast av sju man och en dam, men man räknar med att ensemblen i höst skall kunna utökas med ett par man till, som emellertid för närvarande fullgör sin värnplikt. Flera av orkestermedlemmarna tillhör Söderhamns orkesterförening och har rutinen inne.

Det är meningen att orkestern skall hålla en konsert under lunchrasten den sista fredagen i varje månad.

Fredagen den 21 juli hölls en extra konsert ute i det fria under medverkan av förman Elof Jonsson, som till orkesterackompanjemang sjöng Merikantos folkvisa »Där björkarna susa» och »För dig allen» av H Geehl.

På ovanstående bild ses Söderhamnsfabrikens orkester samlad. Från vänster Gunnar Kindblad, flöjt, Göran Jonsson, klarinett, Rudolf Bengtsson, basun, Sigvard Andersson, kontrabas, Erik Nyman, cello, Greta Jonsson, piano, Elof Jonsson, sång, Bert Jävebring och Tommy Roslund, violin.

belåtna kaffedrickarna tog lättade en påfår och började ägna sig åt varandra. Så spelades det upp till en annan lek på fotbollsplanen och snart var dansen i full gång till tonerna av Buskenströms tremannakapell. Efter en tid kom en farbror i mollskinnbyxor, och han lät del-

tagarnas foxtrotben växla rytm till »Sju vackra flickor i en ring» och »Här är karusellen, den skall gå till kvällen». Förtjusningen över dessa danser växte till en hel folkrörelse och efter hand kom deltagarna från buskagen i både när och fjärran och blandade sig i danslekarna. När sedan ett stort antal chokladaskar utlottades på deltagarbiljetterna blev trängseln kring utdelaren, direktör Gerdhem, jämförbar med 63:ans bussar på lördagseftermiddagarna. Stämningen nådde sin toppunkt, när en rivande långdans sattes igång efter »gottutdelningen». Samtliga Ermiter höll ångan uppe och konditionen tröt inte ens hos de mest fullvuxna. Buskenström & Co höll de rätta takterna ända till sista dansen och vid 12-tiden ännu ärades bussarna ånyo för återfärd. Tåtbussen fick hysa musiken och en skara sånglystna, men efter en ganska kort åktur var samtliga överens om att rösterna mer lämpade sig för räkning av tvätt och dylikt.

Strax efter midnatt andades Ermiterna åter stockholmsluft. När de skildes åt var det i den glada förvissningen att det kommer flera somrar och lika många tillfällen till förnyad kollektiv och kamratlig samvaro.



Med glada spelmän i läten lågar Ermiterna under sång och glam upp till gymnastikfolkhögskolan i Lillsved.



Huvudsak

Tecknaren som under semestern huvudsakligen använt huvudet att äta med råkade under stilla hängmattsdåsande av misstag använda de grå cellerna till tankeverksamhet. Det slog honom då att huvudets förnämsta prydnad hatten skulle mera effektivt kunna utnyttjas av alla spårvagnsåkande LM-are.

Han erinrade sig de otaliga gånger spårvagnskonduktören stört honom med att avkräva klippkortet mitt i någon intressant läsning, och nöden som är alla uppfinningsmoder uppenbarade sig då för honom i en talgdanks skepnad och gav idén till »Klipphatten».

Denna »Uppfinning» går ut på att spårvagnskortet fästes i en ficka i hatten och sedan behöver konduktören endast taga kortet själv och inte störa honom under vare sig meditationer eller läsning.

De' e' ju månda'

Sommartiden med den förkortade arbetstiden på måndagsmorgonen har livligt uppskattats av alla LM-tjänstemän. Något förvånad blev emellertid den statstjänsteman som på veckans första dag vid 9-tiden sökte en av överingenjörerna och fick till svar:

— I dag kommer han inte förrän senare!
De' e' ju månda'!

Redigeringskonsten

Att redigera en tidskrift är roligt men just ingen sinekur.

Om vi tar in skämt, säger folk att vi är larviga.

Om vi inte gör det, säger de, att vi är för högtravande.

Om vi saxar ur andra tidskrifter är vi för lata att skriva själva.

Om vi inte gör det är vi för angelägna att se våra egna utgjutelser i tryck.

Om vi inte tar in bidrag från insändare, uppskattar vi inte verkliga genier.

Om vi gör det är sidorna fyllda av smörja. Nu säger någon säkert att vi har knyckt det här från en annan tidning — och det har vi gjort, — ur »Metallarbetaren».

Tanklöst

Den smala Liljeholmsbron med sin intensiva trafik brukar förorsaka långa trafikköer, särskilt på eftermiddagarna, till stor förtret för hemvändande LM-are. Trafiken har i sommar slussats fram i endast en körfil i vardera riktningen på grund av spårömläggningar och kraftiga eder över snigelfarten har ackompanjerat slagen från gatuarbetarnas rälshammare. Men ederna fick en dag en särskild dovt klang då en hemvändande LM-are, som strax innan blivit bilägare tyvärr fick motorstopp mitt i uppförbacken på bron och spärrade trafiken totalt in mot staden. I körskolan hade han fått lära sig hur man sköter ratt och växlar, men att man också skulle ha bensen i »tankarna», det hade han glömt. Kön bakom blev allt längre och ilskan hos ett par lastbilschaufförer gav dem till sist sådana krafter, att den bensinlösa bilen helt resolut lyftes upp på trottoaren. Den ena spårvagnen efter den andra med stilla leende LM-are passerade bilisten, som fick börja en vandring till närmaste bensinstation för att inköpa ett par liter av de åtråvärda dropparna.



I väntan på att trafiken åter skulle öppnas satt en annan LM-are i sin bil. Han utnyttjade tiden med att fabricera följande limerick.

*På Liljeholmsbron stod en herre,
som glömt tanka sin bil, dessvärre,
så hans dollargrin
gav upphov till flin
medan kön på bron blev allt värre.*

Ännu ett bevis på att det är skadeglädjen som skänker den verkliga glädjen här i livet!

Lunchpaus

Hur utnyttjar Ni lunchrasten! Tecknaren använder sin till att rita av kollegerna

och han har här med sitt ritstift fångat några situationer som visar hur de tillbringar sin fritid under lunchen.



Självspelande LM-piano vid sekelskiftet

När nyheten om Bells uppfinning nådde Europa tävlade gamla världens reporters om att teckna framtidsperspektiv där telefonen spelade huvudrollen. I Illustr. London News för 1876 skildrar en fantasirik skribent hur telefonen kommer att revolutionera musiklivet. Enligt förf. skulle nu möjligheter öppna sig att med telefonens hjälp ordna fjärrtoner från vissa instrument och därigenom ge kompositörerna möjligheter att skapa ännu mer klangsköna verk.

Utvecklingen fick inte på långt när de former skribenten föreställt sig. De musikaliska omvälvningarna uteblev, men då man läser »framtidsskildringarna» faller det osökt i tankarna att det även vid L M Ericsson har tillverkats musikinstrument.

Det instrument som såg dagens ljus vid LME lät mycket tala om sig när seklet var ungt. Det kallades för Melografpiano och var ett självspelande piano. Impulsen till denna självspelande apparat kom från en orgel- och pianofabrikant i Karlstad, som tidigare gjort en del försök med pneumatisk spelapparat för orgel. Denna idé utvecklades vidare till elektromagnetisk-mekanisk inspelnings- och återgivningsapparat, varvid ett bolag

Reläjusteraren Karl Ivre ger i nedanstående artikel en del synpunkter på trivselproblemet och slutar med några personliga reflexioner med anledning av den nyligen genomförda trivselundersökningen vid Huvudfabriken.

Vantrivseln på arbetsplatsen har vid det här laget diskuterats till leda, konstaterar SIF-ordföranden ingenjör Elis Lantz i en artikel i förra numret av denna tidskrift. Detta är en uppfattning man ofta möter i den offentliga debatten om dessa problem i dagspress och tidskrifter. Ofta hör man sägas att vantrivseln är något som de moderna författarna — 40-talisterna — funnit upp för att ha något att skriva om. Ett sådant resonemang är inte riktigt rättvist. Visserligen måste man hålla med om att trivseldebatten i hög grad stimulerats genom sådana böcker som Död mans hand av Folke Fridell, Krig med räknesticka av Elsa Appelquist och diktsamlingen Sotfragment av Stig Sjödin. Men att försöka göra

bildades med AB L M Ericsson som intressent. Vid LME utfördes konstruktioner och ritningar av ingenjör John E Hansson och det mekaniska arbetet av instrumentmakaren och musikern Eric Kjell.

dem till några arbetsglädjens böddlar, som med alla medel söker påtvinga oss den uppfattningen att nutidens människor känner olust inför sitt arbete, det är att provocera fram en vrånbild av det verkliga förhållandet. »Vantrivseln på arbetsplatsen» har diskuterats långt innan 40-talisterna hunnit göra sig hörda, men vad de åstadkommit är en intensifiering av debatten, genom att visa upp litet av »medaljens baksida», som Fridell säger.

Den moderna psykologin lär oss att människorna reagerar mycket olika inför saker och ting. Vad den ena människan kan vara tämligen tillfreds med, kan för den andra vara i det närmaste olidligt. Det är därför mycket vanskligt att försöka ge några en gång för alla giltiga förklaringar till nutidens otrivsel i arbetet. I stället måste man nöja sig med rent hypotetiska funderingar, byggda på de erfarenheter som gjorts inom det moderna arbetslivet.

Förutsättningen för en höjd levnadsstandard är ökad produktion. Detta är ett ofrånkomligt faktum som mycket tidigt

I början av år 1914 var Melograf-pianot färdigt för demonstration. En stor skara intresserade musiker hade infunnit sig för att ta del av nymodigheten och bland de inbjudna märktes dir. Bror Beckman, dir. Wallenberg, dir. Fryklöf, dir. Rickard Andersson, musikdirektör W Peterson-Berger, O Morales, Th Pinet, professor Weiss från Berlin m. fl. Även från England och USA hade intresserade kommit för att prova uppfinningen. Uppvisningen avslutades med att civilingenjör Henrik Pettersson, som brukade svara för den musikaliska underhållningen vid kontorets tillställningar, bravurmässigt spelade in sin egen marschkomposition »Åttingarna komma».

Uppteckningen av inspelningarna sker automatiskt medelst små av tangenterna påverkade knivar, som gör längre eller kortare skårer i pappersbanans vaxartade beläggning.

På våren 1914 avsändes pianot till instrumentfirman Popper & Co i Leipzig. Beställning på två satser konstruktionsdelar erhöles och levererades samma år. Ett preliminärt kontrakt på en miljon riksmark jämte royalty upprättades. Men så utbröt första världskriget. Vid Popper & Co fick man annat att tänka på och man gjorde sig redo för att höra annan musik.



Melografpianot står nu uppställt på Tekniska Museet. Bredvidstående bild togs innan pianot sändes iväg på Tysklandsfärden.

insågs av människorna. Men för att åstadkomma en högre produktion kräves en rationalisering av näringslivets olika områden. Under de senaste trettio åren har vi fått bevittna hur den tekniskt-organisatoriska apparaten utvecklats och bidragit till en icke oväsentlig höjning av levnadsstandarden. Men i denna rationaliseringsprocess ingår dock ett stort frågetecken. Hur har det gått med produktions- och konsumtionsfaktorn människan?

Man kan — som vi tidigare konstaterat — inte göra några generella uttalanden om vad som mest inverkar på arbetsglädjen. Det finns nämligen ingenting människan vet så lite om som om sig själv. Därför blir hennes reaktioner många gånger orsakade av helt andra faktorer än hon själv tror. Men att monotonin utgör en av de mera framträdande företeelserna inom arbetslivet av i dag, torde det inte råda någon tvekan om. Hittills har också tempoarbetet föranlett de häftigaste inläggen i diskussionen. »Man har karakteriserat tempoarbetarens roll med ord som 'maskinslag' och 'robot'. En del menar t. o. m., att det alltför förenklade maskinarbetet innebär en legaliserad form av tortyr» säger Gösta Vestlund i sin skrift *Arbetsglädjens problem*. Säkerligen har denna kritik av tempoarbetet sitt berättigande, men — som Vestlund också poängterar — den måste nyanseras på många punkter. Vid de gallupundersökningar som gjorts — bland annat den i mars 1945 — har det visat sig att orsakerna till olust i arbetet inte på lång väg dominerats av den monotona sysselsättningen.

Nu får man dock inte ge dessa undersökningar prioritet på att vara helt tillförlitliga. Frågornas formulering samt många andra faktorer kan inverka på resultatet. Vidare har gallupmetoden den svagheten, att när man så där plötsligt ansätter en människa med frågor som berör ett så pass komplicerat område som arbetslivet och dess förhållanden, kan man befara att den intervjuade lämnar svar som är olika dem han skulle ha lämnat om han i lugn och ro fått tillfälle att sätta sig och tänka igenom sa-

När fred åter slöts visade det sig att pianot var försvunnet och först efter åtskilligt besvär kom det tillrätta. Varje gång försök gjordes att få hem pianot, uppstod emellertid nya svårigheter och först på nyåret 1927 kunde instrumentet återbördas till fosterjorden. Men då hade de flesta notrullarna och verktygen för framställningen skrotats ner.

Melografpianot och de fyra notrullar som räddats undan fick en fristad i museet och vid flyttningen till Midsommarkransen 1941 överlämnades instrumentet till Tekniska Museet, där det nu visas i funktion.



Teaterpremiär

Teateramatörerna vid L M Ericsson har haft premiär på en ny pjäs, »Har jag hamnat i ett harem», ett lustspel av den finländske författaren Yrjö Soinio.

Premiären ägde rum i Folkparken i Katrineholm och bevittnades av en talrik publik. Pjäsen är ett sommarlätt underhållningsstycke som bygger på en serie förväxlingar och en inbiten ungarls kamp för friheten.

De ambitiösa amatörerna agerade på bästa sätt och särskilt väl skötte sig de båda rollinnehavarna Bertil Tordemark som den struttige gamle morbrodern och Margit Olsson som piga av den gamla goda stammen.

Regissör Sven d'Ally, som varit amatörerna behjälplig vid instuderingen har all heder av sitt verk.

På ovanstående bild är ensemblen samlad för slutscenen.

ken. Inte heller kan man göra sig fri från den misstanken att arbetaren — medvetet eller omedvetet — uppkonstruerar vissa fördelar som inte finns och som gör att han accepterar arbetet trots att han vantrivs. Ägaren till ett »eget hem» är säkert benägen att falla offer för en sådan rationalisering, hellre än att kanske få lämna den torva han med mycken slit ordnat, för att på annan ort börja ett nytt yrke. Detta är bara ett litet exempel bland många andra.

Låt oss övergå till att göra några reflexioner kring den trivselundersökning som behandlades i den bilaga som medföljde förra numret av Kontakten. Undersökningen som gäller L M Ericssons Huvudfabrik i Midsommarkransen, har utförts av fil. kand. H Järnefors och omfattade 545 arbetare, vilka anställdes under andra halvåret 1948 och av vilka 70 procent hade en anställningstid som var mindre än sex månader. Av de som erhållit frågeformulär har 57 procent svarat.

Vad som i denna undersökning speciellt fångat skrivarens intresse, är den stora differensen i svaren mellan de mera allmänna frågorna och detaljfrågorna. På en »sammanfattande fråga» där man sökte få klarhet i det allmänna trivsel-tillståndet inom företaget, svarade 80 pro-

cent att de trivdes »ganska bra» »bra» eller »utmärkt». När sedan intervjuaren fick möjligheter till »fritt formulerade synpunkter», blev man genast mera kritisk.

Särskilt intressant är den höga procent-siffra som representerar de som säger sig trivas. Där om någonstans ges full evidens för den förut påtalade misstanken att människorna i själva verket vet mycket litet om varför de »trivs» eller »inte trivs», och hur nödvändigt det därför är att trivseldebatten vidgas. Om det skulle vara så att det från de intervjuades sida inte finns något att anmärka mot företaget, varför slutade de då? Här har man starka skäl att misstänka att det börjar råda en allmän vantrivsel med det högrationaliserade samhället. I en liten skrift *Socialismen under debatt* (Tiden Norsk Forlag) tar författaren Torolf Elster upp just detta problem till diskussion, och där han ifrågasätter om en ökning av levnadsstandarden är det viktigaste om det går ut över livsglädje, harmoni och personlighetens allsidighet. Antingen man vill eller inte måste erkännas att frågeställningen har sitt berättigande.

Helt naturligt har arbetslönen en stor betydelse för trivseln. Många av de in-

(Forts. sid. 80.)

Ermivallen invigd med stor fotbollsgala

Ermis nybyggda fotbollsarena, som ligger i anslutning till fabriksbyggnadens östra del, invigdes vid en stor fotbollsgala den 12 juli. Planen var inför dagens högtid nyklippt och väl kritad, och de gula målstängerna avtecknade sig vackert mot den friska grönskan.

Stockholmspubliken har de senaste åren tjusats av bollvirtuoser från olika världsdelar, men sällan har en sådan fotboll skådats, som Ermis läderkule-gala bjöd på, då ett damlag och »gubb-lag» drabbade samman. Damerna var vana att handskas med bollen, men med andra extremiteter, ty det var Ermis välkända handbollsflickor, men herrlaget däremot bjöd på en del överraskningar. Det glasögonprydda målvaktslejonet var ingenjör Seth Holmqvist och det resliga backparet, som tillsammans vägde 300 kg brutto utgjordes av direktör Gösta Gerdhem och verkstadschefen Albert Nerlén. Centerhalvplatsen var besatt av ett ankare i dubbel måtto, ty där återfanns ingen mindre än f. d. klubbordföranden Elof Andersson, vilken framför sig i forwardskedjan hade verkstadsgubbarna Erik Sandell, Julius Nilsson och Knut Möller.

Läktarna runt planen var väl besatta, när de båda lagen gjorde inmarsch. Gubblagets kapten, direktör Gerdhem överräckte ett blomsterfång, som närmast kunde jämföras med en välvuxen jasmínbuske och flickorna kvitterade med ett väl inslaget jättepaket. Innehållet var en väldimensionerad kulram.

Sedan Ermi SK:s ordförande, Claes Ek, med darr på stämman förklarade Ermivallen invigd, gjorde fotbollslagen klart till drabbning.

Damlaget satte från början högsta fart för att pumpa luften ur sina motståndare, men målavsikterna strandade på

försvarsklippornas utskjutande magmuskler. Första halvlek blev mållös, men det var däremot inte publiken som hela tiden hejade friskt.

Andra halvlek blev bara 3 minuter gammal, då det första målet kom. Damlagets snabba vänsterytter stod plötsligt ensam framför Holmqvist i målet. Just i skjutögonblicket kastade sig backen Nerlén emellan och råkade i fallet slå bort bollen med handen. Domaren blåste för straff, och den lade Maja Lundin i nät med ögonfägnande precision. Strax efter avspark gick gubbarna till anfall och Julius Nilsson råkade få en fot på bollen i klungan framför målet så att den rullade in mellan stolparna. Elof Andersson hade några minuter senare en målchans men lade av en verklig »rökare» i geografien. Spelet hårdnade nu till och flickor och gubbar ramlade om varandra på planen. I tjugonde minuten kom flickornas ledningsmål, tillverkat av Maja Lundin. Matchens sista minuter bjöd på ett verkligt nervpirrande spel. Några minuter före full tid lyckades flickorna placera bollen i nät och fastställa slutresultatet till 3—1. Då domarens pipa gick för full tid utspelades nästan sydländska scener på och utanför planen. Omfamningar och hurrarop dominerade en lång stund och under tiden smög sig en mörkhyad man med tangorabatt omkring och hade långa och livfulla samtal med några av spelarna. Särskilt länge pratade han med direktör Gerdhem. Sedermera avslöjades att agenten var utsänd av Ermis sportklubb och tillkännagavs att han lyckats övertala direktör Gerdhem att representera klubben under höstsäsongen.

Efter invigningsmatchen spelades finalen i Ermis avdelningsserie. Den slutade med seger för kontoret över förmännen med 1—0 efter förlängning.



Koncernmästerskap i fri idrott

Koncernmästerskapen i fri idrott för damer avgjordes i år på LME:s idrottsplats. Trots dåligt väder visade flickorna en gnista och segervilja, som kunnat försätta berg. Den spänstigaste deltagaren var Siri Brunnfors från Huvudfabriken, som vann längdhopp på goda 4,25 och dessutom placerade sig på andra plats på 80 meter.

Resultat: Löpning 80 meter, 1) Märta Karlsson, KV, 11,7 (koncernm.), 2) Siri Brunnfors, LME, 11,9, 3) Margit Lööf, LME, 12,5. Längdhopp, 1) Siri Brunnfors, LME, 4,25 (koncernm.), 2) Märta Karlsson, KV, 3,92, 3) Ellen Lieder, LME, 3,86. Höjdhopp, 1) Brita Zimmerman, FÖB, 1,15 (koncernm.), 2) Siv Pettersson, FÖB, 1,10, 3) Margit Lööf, LME, 1,05. Slungboll, 1) Margit Lööf, LME, 32,07, (koncernm.), 2) Eivor Jonsson, LME, 31,62, 3) Brita Zimmerman, FÖB, 29,15.

5-kampmästare

I koncernmästerskapet i 5-kamp ställde blott 6 man upp av 14 anmälda. Tävligen blev i »stjärnornas» frånvaro en spännande följetong, som inte avgjordes förrän sista kapitlet var avverkat.

Resultat: 1) L Hyll, FÖB, 2257 p, 2) S E Forsberg, LME, 2195 p.

Oldboys: 1) B Rosell, LME, 2044 p, 2) A Roex 1442 p.

Sieverts segrade dubbelt över Söderhamn

I början av juli utkämpade L M Ericsson i Söderhamn och Sieverts Kabelverk såväl en fotbollsmatch som en friidrottsmatch. Sieverts vann fotbollen med tillsammans 1—0 och triumferade i allidrottsmatchen med 80,5 poäng mot Söderhamns 62,5.

I fotbollsmatchen trodde man allmänt att Sieverts mera »stjärnbetonade garde» skulle ta hem en lätt seger och inledningsminuterna talade också för en sådan utgång. Så snart Sieverts rusat av sig det värsta kom emellertid Söderhamnarna i gång på allvar och bestämde far-



De båda Ermi-lagen efter avslutad kamp.

ten halvleken ut. Något mål kunde man inte åstadkomma på något håll och halvleken slöt mållös.

I andra halvlek tröt konditionen hos hemmalaget, och spelet var inte av samma goda klass som under första delen av matchen. Söderhamnarna hade ett flertal goda målchanser, som inte tillvaratogs. Tre minuter före full tid blev det gästernas högerhalv, Rune Karlsson förunnat att göra matchens enda mål.

Friidrottsmatchen bjöd på en mängd rafflande dueller. Sieverts vann övertygande och bland de mera anmärkningsvärda resultaten kan nämnas 6,09 i längd, som nåddes av B Arvidsson, SKV.

Erhill

Klubbmatch mellan Sandviken, LME och Nyman-bolagen

Den årligen återkommande klubbmatchen mellan Sandviken, LME och Nyman-bolagen i Uppsala avgjordes i år i Sandviken. Det tävlades i fri idrott, fotboll och tennis.

Framgångarna blev för LM:s del inte stora. I fotboll besegrades Nymans med 4—0, men matchen mot Sandviken slutade med vinst för hemmalaget med 2—1. Friidrottsmatchen blev en jämn och seg uppgörelse och den slutliga segraren kunde koras först efter sista grenen. Uppsalaborna kunde inte samla fullt lag och ställde därför inte upp i fri idrott.

LME fick ställa upp med ett reservspäcikat lag, och detta bidrog i viss mån till att Sandviken kunde ta hem segern med poängsiffran 64,5 mot 61,5. Bland de bättre resultaten kan nämnas Stephan Kullbergs, LME, goda notering på 100 meter med 11,1 och 51,4 på 400 meter. G Blomberg, LME, kom upp till 6,55 i längdhopp. I 80-metersloppet för damer blev det en överraskande god tid, där Sandvikens Nell Sjöström löpte på 10,0, en tiondel över svenska rekordet. Och Siri Brunnfors, LME, överträffade sig själv med en andraplacing i 80-metersloppet och med att komma tvåa i längdhoppet.

Tennistävlingarna blev en obehaglig överraskning för LME. Sandviken hade ett verkligt kanonlag, som besegrade stockholmarna med 5—0 och representanter från Nyman segrade över LME med 4—1. Efter tävlingarna var det middag och prisutdelning på restaurangen vid Jernvallen, varvid Siri Brunnbäck och Stephan Kullbergs insatser belönades med priser för »bästa prestationer». Till bästa fotbollsspelare i turneringen utsågs Gunnar Eriksson, LME.

Klubbmästare i Katrineholm

Korporationsklubben vid fabriken i Katrineholm har hållit sina klubbmästerskapstävlingar på Valla IF:s idrottsplats, varvid Eric Kempinsky visade sig vara

Det kvinnliga fotbollslaget vid Katrineholms-fabriken. Från vänster, övre raden: Eva Fasth, Britt-Marie Andersson, Karin Söderberg, Ingrid Persson, Bojan Åström, Margareta Lundqvist. Knästående: Inga Strömberg, Vera Andersson, Sonja Eriksson, Inga-Britt Berglund, Solweig Norgren.



bäste manlige deltagare medan Solweig Norgren erövrade samma titel på spinn-sidan.

I samband med tävlingarna utkämpades en vänskapsmatch i fotboll mellan damlag från LME och AB Konfektionsdetaljer. Matchen stod länge 0—0 men i slutet av andra halvlek vidtog ett intensivt mål-skjutande och slutresultatet blev 2—1 till LM:arnas fördel.

Resultat: *Löpning 100 m* 1) Eric Kempinsky, Kh 53, 12,9, 2) Gunnar Eriksson, Kh 53, 12,9,1. *Längdhopp* 1) Eric Kempinsky, Kh 53, 4,77,5, 2) Göran Grahn, Kh 50, 4,52,0. *Kulstötning* 1) Eric Kempinsky, Kh 53, 9,12, 2) Rune Medin, Kh 51, 8,0. *Löpning 1500 m* 1) Tore Pettersson, Kh 52, 5,12,1, 2) Rune Medin, Kh 51, 5,16,1. *Stafettlopp 4 × 100 m* 1) Komb. lag fr. Kh 50 och Kh 53, 1,05,1, 2) Kh 51, 1,06,1.

Damer. *Löpning 80 m* 1) Solweig Norgren, Khk, 13,0, 2) Inga-Britt Berglund, Kh 53, 13,1. *Slungboll* 1) Solweig Norgren, Khk, 30,5, 2) Margaretha Lundqvist, Kh 52, 26,3. *Stafettlopp 4 × 100 m* 1) Kh 52, 1,17,8, 2) Kh 53, 1,18,0.

Skytte i Katrineholm

LME:s Skytteklubb i Katrineholm avverkade vårskjutningen i början av juni på Skyttegillet's bana. Som segrare utgick Lennart Hellberg, Kh 51, men höstskjutningen som äger rum i september kan åstadkomma överraskningar beträffande slutliga placeringen av Klubbens vandringspris. Den första in-teckningen i detta innehas av Alf Carlsson, Kn, 51. Priset skall erövras tre gånger utan given ordningsföljd för att bli ständigt egendom. För första gången tävlas i år om ett vandringspris för 3-mannalag mellan verkstadsavdelningarna.

Resultat: 1) Lennart Hellberg, Kh, 51,95, 2) Göte Eriksson, Kh, 52,94, 3) J P Lang, Kh, 53,93, 4) Tage Andersson, Kh, 59,93, 5) Alf Carlsson, Kh, 51,86.

Lagtävlingen vanns av Kh 53 där J P Lang, Tage Andersson och Birger Oskars-son uppnådde sammanlagt 296 poäng. 2) Kh 51, 261 p.

Idrottsmän från Finland har gästat LME

Idrottsmän från Telefonföreningen i Helsingfors har gästat Huvudfabriken, varvid en del hårda strider utkämpades med LM:s idrottsmän.

Det var från början meningen att idrottsutbytet endast skulle gälla tennis, men senare utökades programmet även med allmän idrott. Och nästa gång vi möter våra finska gäster får vi hoppas att även andra grenar såsom simning, skytte och orientering tas med.

Våra finska gäster anlände den 15 juni och det var en trevlig och sympatisk idrottstrupp som avhämtades vid Malmö-tåget (deltagarna hade tidigare deltagit i de Nordiska Telespelen i Köpenhamn, vilket förklarar den underliga resvägen). Sedan finnarna skakat resdammet av sig och fått några timmars välbehövlig vila sattes tävlingarna igång. Tennisen avgjordes på LM:s banor medan friidrottsdeltagarna begav sig till Aspuddens idrottsplats. LM:s tennislag, med dir Lindberg i spetsen, vann överlägset med siffrorna 15—3. Utgången i allmän idrott var hela tiden ovisst, men finnarna kunde till sist avgöra kampen till sin fördel och segrade med 65—60. De finska idrottsdamerna var betydligt bättre än LM:s och uppnådde flera goda resultat. Skulle man enbart räkna med herrarnas prestationer blev det däremot LM-seger med 51—44. Hederspriser för bästa prestationer utdelades i tennis till fröken Zetterqvist och herr Johansson från Telefonföreningen och LM-arna fru Piir, Ys och ingenjör Olle Morander, Av. I fri idrott utdelades hedersprisen till fröken Ekholm och Svante Söderholm, Telefonföreningen och Siri Brunnfors och Gunnar Blomberg vid LM.

H F



Ovanstående roliga bild har vi hittat i en amerikansk tidning. Där presenterades den utan ord. Men skulle någon fyndig läsare komma på en rolig text till densamma är han välkommen. Det bästa förslaget belönas med tio kronor. Svar märkta »Bildtext» skall vara Kontakts redaktion tillhanda före den 15 september.

Problemlösning

Fotogåtan i förra numret satte våra läsares skarpsinne på hårda prov. Att det var en skarvad kabel hade endast ett fåtal kunnat lista ut. Det stora antalet fellösningar får nog skrivas på värmens konto.

Den först öppnade rätta lösningen hade insänts av D C Dutta vid Ericsson Telephone Sales i Calcutta, Indien. För att svaret skulle hinna fram i tid hade det telegraferats runt halva jordklotet och anlände lagom för att hinna vara med om dragningen. Prissumman var 10 kronor, och vi skall växla beloppet i indiska rupier. Alltid täcker det ju telegramkostnaderna.

Organisatoriska förändringar vid LME

Fr. o. m. den 1 juli 1950 lämnade direktör Hugo Blomberg helt sin befattning som UC, varvid följande förändringar vidtagas:

Materiellaboratoriet, Um, överföres till H och får beteckningen Hm. Arbetet på Hm skall fortsätta efter de riktlinjer, som gällt för Um.

Apparatsektionerna, Uar och Uat, överföres till A.

Biblioteket, Ub, bibehåller sin nuvarande beteckning men sorterar tills vidare under DiC.

Patentavdelningen, Up, bibehåller sin nuvarande beteckning, men DpC övertager tills vidare överinseendet över Up.

Doktor C Jacobæus övertager såsom UC ledningen av de återstående sektionerna på U, vilka få beteckningarna:

Us — *systemelektronik* (föret Uek)

Ur — *rörellektronik* (föret Uer)

Waernlund bäste all-round-skytt

Vid årets tävling mellan pistol- och gevärsskyttar inom L M Ericssons Skytteklubb segrade Å Waernlund, HF/Tfp, för tredje gången i följd. Tävlningen ägde rum på Mälärhöjdens skjutbana.

Samtliga skyttar tävlar på både pistol och gevär, varvid 20 skott avlossas med båda vapnen. De lägre skjutklasserna erhåller handikap i form av tilläggs-poäng. Skjutningen blev i år mycket spännande, både individuellt och i lag. Waernlund, HF/Tfp, började med pistolskjutning, där han erhöll 182 poäng, vilket är något sämre än han brukar uppnå. I gevärsskjutningen fick han endast 162 poäng, då han helt kom ur slag i sista serien. Tillsammans med handikap uppnådde han då i sistnämnda gren 174 poäng. L Blom HF/Zo, lyckades bra med gevärsskjutningen, 185 poäng låg även bra till efter första pistolserien. Men så uppenbarade sig en förarglig 2:a i ett av de sista skotten och grusade segerförhoppningarna. K B Olsbro, HF/Cp, fick nöja sig med 181 poäng i gevärsskjutningen och första pistolserien var ej heller riktigt lyckad. Han hade dock »segern i sin hand» när ett skott återstod. Hade han då fått en 10:a skulle han uppnå samma resultat som Waernlund och utan handikap segra på högre skjutens poäng. Tyvärr höll inte nerverna, sista skottet blev en 7:a och det räckte till en andraplacing.

Waernlund erhöll den första in-teckningen i det nyuppsatta vandringspriset »Gunnar Stålfors Minne».

Lagtävlingen blev så jämn som tänkas kan. Gevärsskyttarnas 10-mannalag segrade med 3 287 poäng mot pistolskyttarnas 3 284.

Resultat: 1) Åke Waernlund, (P) HF/Tfp 356 p, 2) K B Olsbro, (G) HF/Cp 352 p, 3) Lennart Blom (G) 352 p, 4) N Henriksson (P) 348 p. Oo

Uk — *konstruktioner och beräkningar* (föret Ud och Uk)

Härtill kommer en ny-sektion

Ut — *trafikforskning*, som skall hand-hava den hittills på C bedrivna trafikforskningen (trafikmaskinen) inkluderande beräkningsmetoder för koordinatväljaresystem.

Dr Jacobæus kvarstår i avdelning C som CX med uppdrag att svara särskilt för allmän samordning av den automatiska schematekniken för lokal- och interurbansystem inom olika avdelningar.

Dr Jacobæus skall fortsätta att bistå avd. Y med diskussioner med kunder och även delta i arbetet inom CCIF.

Ingenjör E Hullegård är ställföreträdare för UC.

Avd. U sorterar under »S-ledningen».

Finska riksdagens voteringsmaskin bygges om

L M Ericssons Telesignalfabrik i Gröndal har nyligen erhållit beställning på ombyggnad av voteringsanläggningen i Helsingfors för finska riksdagen. Den anläggning som LM installerade 1927 var utförd endast för sluten omröstning och det var således inte möjligt att avläsa hur varje riksdagsledamot röstade. Nu har man emellertid beslutat komplettera anläggningen så, att den kan användas även för öppen omröstning, varigenom den blir i full överensstämmelse med utrustningen i det svenska riksdagshuset. I ombyggnaden ingår även protokollsapparat, där de enskilda ledamöternas avgivna röster för »ja», »nej» och »avstår» i varje särskild fråga fotograferas.

Fröken Ur debuterar i Sydamerika

Bogotá i Colombia har beställt en tidgivningsanläggning, som i slutet av året skall levereras av L M Ericssons Telesignalfabrik. Anläggningen blir den första av detta slag i Sydamerika.

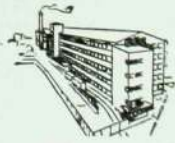
Varför trivs . . .

(Forts. fr. sid. 77.)

tervjuade har också framhållit att den låga arbetsförtjänsten varit den direkta orsaken till att de sökt sig annat arbete. I samband därmed har de som haft hand om undersökningen kommit fram till en något besynnerlig slutsats, och utan vidare slår man fast följande: »Den enda fråga av betydelse, där de negativa svaren överväger, gäller arbetslönen, som i stort sett är bestämd genom avtal. Detta tyder på att det framför allt är faktorer utom företagets kontroll, som givit anledning till att ifrågavarande personer slutat.» Detta är lindrigt sagt struntprat. Som om ett företag inte skulle ha någon möjlighet till kontroll när det gäller arbetslönen! Det finns många möjligheter till lokala överenskommelser både när det gäller lönefrågor liksom andra problem. Och till sist ytterligare en tankeställare: Det är säkerligen inte bara den rådande högkonjunkturen, med dess stora möjligheter till arbete, som bidragit till den onaturligt höga rörlighet som arbetsmarknaden de senare åren uppvisar. Inom ett företag av den storleksordning L M Ericsson representerar, kan det säkert finnas många företaeelser som bidrar till att arbetstagaren söker sig därifrån, och vars egentliga grundorsaker man inte kan penetrera genom en vanlig gallupundersökning — i varje fall inte genom en så pass begränsad undersökning som den vilken här varit föremål för en kort analys.

Karl Iore

FRÅN FÖRETAGSNÄMNDERNA



Fabriken i Karlskrona

Ordinarie sammanträde den 1 juni 1950

Kan rökning tillåtas i större utsträckning i fabriken? Frågan diskuterades i korthet på sammanträdet, varvid det bl. a. nämdes, att den redan behandlats av brandskyddskommittén, som ej kunde förorda, att rökning tillåtes i flera lokaler än vad nu är fallet. Frågan bordlades, eftersom stadens brandmyndigheter måste få tillfälle att yttra sig, innan något avgörande kan träffas.

Hur skaffar ett industriföretag sitt kapital? Det var rubriken på dagens huvudämne. På hr Pagels inledande fråga beträffande skillnaden mellan A- och B-aktier och preferensaktier framhöll hr Stranninge, att ett svenskt industriföretag kan behöva vända sig till utlandet för att erhålla tillräckligt kapital. Enligt lag får i ett svenskt aktiebolag, som vill ha möjlighet att förvärva fast egendom, endast högst $\frac{1}{5}$ av det sammanlagda rösttalet för samtliga aktier utgöras av aktier ägda av utlänningar. L M Ericssons aktiekapital är uppdelat i A- och B-aktier. Varje A-aktie medför en röst, under det att varje B-aktie medför $\frac{1}{1000}$ röst. Härigenom får utlänningar, som genom att förvärva B-aktier tillskjuter kapital, inte större del av det totala röstvärdet för samtliga aktier än vad som är i lag bestämt. De båda slagen av aktier är hos oss likvärdiga vad beträffar utdelningsrätten. Preferensaktier ger däremot i regel en viss företrädesrätt vid vinstutdelning. Det kan t. ex. vara bestämt i bolagsordningen, att sådana aktier först och främst skall erhålla 5 % utdelning, innan någon utdelning lämnas på andra aktier. Möjligheten att utge preferensaktier begagnas vanligen, när ett företag gått med förlust och därför behöver nytt kapital. Genom att lämna köparna av preferensaktier vissa företräden försöker man göra kapitalplaceringen mer lockande.

På hr Pagels fråga, på vilka andra sätt än genom utgivande av aktier ett bolag

kan skaffa erforderligt kapital, lämnade hr Stranninge en redogörelse i anslutning till L M Ericssons balansräkning. Han nämnde bl. a., att man skiljer på eget kapital och främmande kapital. Det egna kapitalet består förutom av aktiekapitalet av olika fonder samt av vinstmedel från föregående år och årets vinst. Enligt lag måste bolaget göra avsättningar till en reservfond med 10 % av årsvinsten, till dess fonden uppgår till 20 % av aktiekapitalet. Det främmande kapitalet består av långfristiga lån och andra skulder. Avskrivningarna på fastigheter, maskiner och andra inventarier är ett led i bolagets finansiering, varigenom medel kvarhålls i bolaget för framtida nyan-skaffningar. Genom låg värdering av tillgångar och genom avskrivningar på fordringar kan man på liknande sätt kvarhålla medel i bolaget som skydd mot framtida förlustrisker. Balansräkningens »skuldsida» visar hur det kapital anskaffats, som är placerat i på »tillgångssidan» redovisade anläggningar, maskiner, varulager etc.

För att ge en uppfattning om Karlskronafabrikens andel i L M Ericssons totala verksamhet nämnde hr Stranninge, att av totalt arbetad tid (avser endast arbetare) vid moderbolaget inklusive filialfabrikerna, Kabelverket i Älvsjö och Telesignalfabriken i Gröndal utgjorde Karlskronafabrikens andel ca 9 %.



AB Alpha, Uddevalla

Ordinarie sammanträde den 7 juni 1950

Hr Rössel redogjorde för resultatet av bolagets verksamhet under årets fyra första månader. Detta hade i stort sett motsvarat förväntningarna. Faktureringen hade dock blivit något mindre än beräknat. Bolagets förvaltningsberättelse för föregående år kommenterades samtidigt. Det meddelades, att en förslagskommitté bildats vid företaget med hr Jarkander, Appelgren och H Andersson som ledamöter.

Frågan om cykelställens placering diskuterades ånyo.



Fabriken i Söderhamn

Ordinarie sammanträde den 8 juni 1950

Efter avtalsenliga val har nämnden följande sammansättning:

Företagsledningen: Ordinarie ledamöter: hrr A Tobiasson, E Olsson, A Dietsch. Suppleanter: hrr Edv. Jonsson, G Söderman.

Arbetarna: Ordinarie ledamöter: fru K Woxström, hrr A V Forsman, T Nordin, S Schön, E Pettersson, B Wallin, F Post. Suppleanter: fr. I Lindberg, fr. E Johansson, hrr E Grip, E Lundgren, I Johansson, G Bengtsson, S Lindberg.

Tjänstemännen: Ordinarie ledamöter: hrr U Erling, G Jervheim, J Johansson. Suppleanter: hrr C Samuelsson, B Skjutare, E Karlsson.

Arbetsglädjens problem har varit föremål för livlig debatt under den senaste tiden. Hr Schön sammanfattade i ett anförande några väsentliga punkter från debatten. Det hantverksbetonade arbetet förr i tiden skapade förmodligen större arbetsintresse än vår tids stordrift. Det är emellertid fel att säga, att det numera icke finns någon arbetsglädje. Den som finns måste tagas tillvara genom att människan sättes i främsta rummet.

Förhållandena mellan människorna har blivit opersonligare än förr, både inom och utom arbetet. Hemmen spelar icke längre samma roll genom att båda makarna ofta har förvärvsarbete och måste lämna barnen på daghem. De moderna fabriker är mer välordnade och hygieniska än forna dagars, men de kan lätt verka sterila. Det är svårt att skapa någon »hemmiljö» i dem.

Det speciella slag av maskinarbete, som kallas tempoarbete, har stått i skottgluggen under debatten. Många negativa synpunkter har framförts. Det har icke gjorts mycket för att göra tempoarbetarnas arbete behagligare. Beträffande tempoarbeten är det särskilt viktigt, att rätt man kommer på rätt plats.

De ekonomiska faktorerna i arbetet har betydelse för trivseln. Den absoluta för-

tjänsten kan dock icke anses vara den viktigaste faktorn. Det är nog så, att det är den lön man har i förhållande till andra personers löner som betyder mest. Stora löneolikheter skapar missnöjesanledningar. Ackordsarbete medför ingen utjämnning av olikheterna.

Den gruppbildning, som informellt sker på arbetsplatserna, är en viktig faktor i arbetslivet. När man talar om de mänskliga förhållandena på arbetsplatsen, bör man också hålla i minnet, att vi människor icke alltid handlar särskilt logiskt. Vi drivs ofta av våra känslor. Missnöjesanledningar dyker upp, och missnöjet sprids lätt. Det gäller för alla parter på arbetsplatsen att försöka undanröja missnöjesanledningarna. Härvidlag har arbetsledarna en viktig funktion att fylla.

Ehuru man från arbetarhåll önskar en större medbestämmanderätt än vad avtalet om företagsnämnder nu ger, är man medveten om att nämnderna har en stor uppgift i arbetet för större trivsel, framhöll hr Schön.

Den vid flera tillfällen diskuterade frågan om *väntetider* i verkstaden togs ånyo upp till behandling. En undersökning har visat, att onormala väntetider ej förekommit under den sista månaden. Problemet är föremål för fortsatt uppmärksamhet.

Sekreteraren kommenterade *L M Ericssons bokslut* för år 1949. (Se Kontakten nr 3 1950.) Dessutom diskuterades frågor beträffande pliktmedelsfond och fritidsverksamhet. De bordlades för ytterligare utredning.



Svenska Radioaktiebolaget

Ordinarie sammanträde den 8 juni 1950

Den vid föregående sammanträde avbrutna diskussionen om *fritidsverksamheten* fortsattes. Man skulle försöka finna någon lämplig person, som vill ägna tid åt och kan ställa sig i spetsen för fritidssysselsättningarna. Nämnden ansåg, att fritidsverksamhet vid företaget är av värde för personalen.

Material och verktyg kostar pengar. Under diskussionen beträffande propaganda för iakttagandet av större sparsamhet med material etc. framfördes bl. a., att, om alla får veta vad material och verktyg kostar i inköp, kommer man att vara försiktigare med verktygen och använda billigare material, när så är möjligt.

En central företagsnämnd för LME-koncernen önskade hr Sellerstedt. Häremot genmälde, att företagsnämndernas uppgift huvudsakligen är att behandla de frågor, som uppstår på de lokala arbetsplatserna. En central företagsnämnd skulle

bli en ganska tungrodd apparat, som ej hade särskilt stor mission att fylla.

Två *förslag* hade kommit till förslagskommittén. För ett av dem utgår ersättning med 75 kr.

Ordföranden meddelade, att Spiralfabrikens *lokaler* kanske ej får disponeras mera än ett par år till. Det är därför nödvändigt, att utrymmet i Radiobolagets fastighet tillvaratages på bästa sätt. Vissa ombyggnader skall därför företagas för att mera rationellt utnyttja lokalerna. *Bokslutet* för år 1949 kommenterades av hr B Svensson.



Filialen i Göteborg

Ordinarie sammanträde den 12 juni 1950

Före sammanträdet visades för ledamöterna och övrig personal arbetarskyddsfilmerna »Det hände i arbetet» i anslutning till ett anförande om *arbetarskyddet*. Dessutom visades två filmer, som inspelats på uppdrag av Ekonomisk Information. Den ena, »Sanningen om Johansson», belyste de förluster den enskilde och samhället kan lida genom onödig frånvaro från arbetet. I den andra, »Samspel», visades med exempel från olika industrier hur personalen genom företagsnämnder och organiserad förslagsverksamhet kan bidra till en bättre och billigare produktion.

Hr Lundin föreslog, att montörerna på landsbygden bör erhålla uppgift om senaste tidpunkten på dagen, då *materialbeställningar* kan ske, för att ordern skall kunna avsändas samma dag. Ordföranden påpekade, att arbetet bör planeras i så god tid, att skriftliga rekvisitioner kan användas. Endast i undantagsfall skall telefonbeställningar behöva förekomma. I så fall kan beställningar, som inkommer till lagret relativt sent på dagen, expedieras samma dag, om det är nödvändigt. Han meddelade vidare, att många skäl, t. ex. lagersortering, lagrets storlek etc., har emellertid gjort, att systemet med materialbeställningar genom kontoret i Stockholm ansetts vara det bästa. Om det i något undantagsfall visar sig vara betydligt fördelaktigare att rekvirera material från Göteborg än från Stockholm, kan emellertid detta ske tills vidare.

Frågor beträffande bl. a. *märkning av verktyg* och *ersättning för förlorade verktyg* samt användandet av genomsnittligt *pris för fästmaterial* per meter kabel diskuterades. Hr T Ericsson lämnade upplysningar om *FÖB:s bokslut* för år 1949. (Se bilaga till Kontakten nr 3 1950 under FÖB.) Sekreteraren kommenterade en rapport om *det ekonomiska läget*.



AB Ermex, Solna

Ordinarie sammanträde den 12 juni 1950

Ordföranden redogjorde för *resultatet av 1949 års rörelse* och framhöll bl. a. att de tillverkningstekniska svårigheterna inom låstillverkningen ännu ej helt övervunnits. Ett övervinnande av dessa svårigheter och en eventuell lättnad på byggnadsmarknaden kommer att positivt inverka på bolagets *läsverksamhet*.

Ett *förslag* angående ny verktygskonstruktion har inkommit till förslagskommittén och är för närvarande under behandling.



L M Ericssons Försäljningsaktiebolag

Ordinarie sammanträde den 14 juni 1950

Förslagskommittén hade sedan föregående nämndsammanträde behandlat tre *förslag*. Samtliga har bordlagts för vidare utredning. Förslagskommitténs arbetssätt diskuterades. Man kom överens om att förslagen bör insändas till ordföranden i företagsnämnden eller i undantagsfall lämnas till ledamot i förslagskommittén för vidarebefordran till ordföranden. Förslagskommitténs ledamöter (hrr J Ericsson, R Levin och Å Hellman) lämnar hjälp vid utarbetandet av förslag om så erfordras.

Beträffande vid tidigare sammanträden diskuterade frågor meddelade hr J Ericsson, att *utbildningsverksamheten* behandlats av företagsledningen. Frågetimmar, schemaläsning och kurser i kabelskarvning kommer eventuellt att ordnas till hösten. Av övriga behandlade frågor är förslagen beträffande skelettschema och inkoppling av boxar, beträffande tillhandahållandet av portföljer för vissa montörer och beträffande möjligheten att uppdraga åt någon person att övervaka och hjälpa yngre montörer fortfarande under behandling.

Sekreteraren kommenterade en rapport om *det ekonomiska läget*. Han nämnde bl. a. att Sverige under första kvartalet 1950 hade ett totalt importöverskott av 81 mkr. Europahandeln lämnade ett exportöverskott på 31 mkr, under det att vi hade ett importöverskott av 75 mkr på de amerikanska kontinenterna. På Asien och Afrika lämnade handeln importöverskott och på Australien exportöverskott. På

grund av att pund och andra europeiska valutor ej är fritt konverterbara i dollar, kan vi icke använda vårt Europaöverskott som betalning i Amerikahandeln. I likhet med de flesta övriga västeuropeiska länder har vi därför fortfarande behov av marshallhjälpen för att balansera handeln med USA.



Telesignalfabriken, Gröndal

Ordinarie sammanträde den 13 juni 1950

Hr S Å Nilsson meddelade, att företagsledningen utsett honom till ordförande i nämnden efter hr Hult, som lämnat posten som chef för företaget för att övergå till annan befattning inom bolaget.

Nio förslag hade inlämnats sedan föregående sammanträde. För fem av dessa ansågs, att ersättning borde utgå till förslagsställarna. Ett förslag bordlades för ytterligare behandling.

Ordföranden redogjorde för *Telesignalfabrikens lokalsituation*. Han nämnde bl. a., att sedan omflyttningarna med anledning av övertagandet av AB Frilis lokaler verkställdes samtliga kontors- och tillverkningslokaler kommer att vara inrymda i huvudfastigheten, vilket innebär en behövlig koncentration av verksamheten. Förråden är fortfarande placerade på tre ställen utom huvudfastigheten. Försök skall göras att även få dessa koncentrerade dit.

Hr Svalling lämnade en redogörelse för *L M Ericssons bokslut* för 1949, vilket finnes kommenterat i föregående nummer av Kontakten.



AB Alpha, Sundbyberg

Ordinarie sammanträde den 15 juni 1950

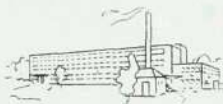
Ordföranden redogjorde för koncernens bokslut, vilket finns kommenterat i Kontakten nr 3 1950.

Hr Rössel lämnade en kommentar till *bokslutet* för de första fyra månaderna 1950. Faktureringen hade under denna tid något överstigit inkommande order, varför orderstocken minskat i motsvarande grad. Faktureringen kom i det närmaste upp till den budgeterade summan. Likviditeten förbättrades genom att materialförråden minskades under dessa månader. Ordföranden påpekade, att man kan hoppas på större livlighet för installationsmaterieförsäljningen, när vissa nykonstruktioner blir färdiga.

Skyddskommitténs ordförande hr Sellberg lämnade uppgifter om *olycksfallsfrekvensen*. En undersökning har gjorts, hur olycksfallen fördelar sig på olika veckodagar, på olika timmar på dagen och på olika månader. Som en bidragande orsak till en relativt hög olycksfallsfrekvens under december månad för manliga arbetare nämndes vederbörandes önskemål att avsluta ett ackordsarbete före helgen och eventuellt en av omsorg om familjen förekommande tankspriddhet med avseende på arbetet. För övrigt bekräftade undersökningen de på andra håll gjorda iakttagelserna, att antalet olycksfall procentuellt stiger, under det att antalet frånvarodagar per olycksfall minskar. Skyddskommittén skall försöka vidtaga ytterligare åtgärder för att nedbringa olycksfallsfrekvensen.

Ett *förslag* hade behandlats sedan föregående sammanträde och ersättning utbetalats med kr 25:—.

Vidare lämnade hr Rössel en översikt över *ekonomiavdelningens verksamhet*. Man diskuterade möjligheten att slopa *tidstämplingen* vid middagsrasten. Det meddelades också, att *högtalaranläggningen* för musik under arbetet kommer att kompletteras, så att om ca tre månader samtliga verkstadsavdelningar kan höra utsändningarna.



Fabriken i Katrineholm

Ordinarie sammanträde den 15 juni 1950

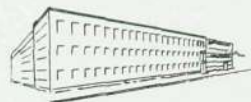
Hr U Swenson föredrog statistiska uppgifter beträffande *olycksfall i arbetet*. Antalet olycksfall per 100 årsarbetare uppgick föregående år till 5,6. Då olycksfallsriskerna vid fabriken ej kan anses vara särskilt stora, går de ej att eliminera genom ytterligare skyddsåtgärder, påpekade ordföranden. Man måste i stället genom ökad försiktighet och vaksamhet försöka nedbringa antalet olycksfall.

Till förslagskommittén hade tre *förslag* inkommit, som dock ej hunnit färdigbehandlas till sammanträdet.

Sekreteraren lämnade en kommentar till *1949 års bokslut*, som finnes behandlat i föregående nummer av Kontakten. Ordföranden meddelade, att Katrineholmsfabriken föregående år levererade ca 2,3 milj. kuggjul och snäckskruvar, ca 106 000 gängskivor, gängtappar, gängtolkar och gängringar, ca 1,5 milj. rullar av olika slag, ca 195 000 linjeläer och OL-reläer och ca 5 500 reläsatser. Hr Jonsson framhöll, att den nuvarande orderstocken kan beräknas räcka för ca två års tillverkning. Orderbeståndet bör dock minskas för att bolaget skall bli konkurrens-

kraftigare beträffande leveranstiderna. Han nämnde vidare, att en kommitté för närvarande arbetar vid Huvudfabriken för att försöka reducera genomloppstiderna i verkstaden och därmed förkorta leveranstiderna. Man gör också ansträngningar för att få ordena snabbare till tillverkningsinstanserna. Kravet på kortare genomloppstider innebär bl. a. för Katrineholmsfabriken, att buffertförråden vid de olika tillverkningstempona måste bli mindre och arbetet flyta fram smidigare. Minskningen av buffertförråden innebär inte, att arbetsmängden minskar.

I övrigt var frågan om stiftande av *pliktmedelsfond* uppe till förnyad behandling. Innan avgörande träffas, kommer ytterligare utredningar att göras.



AB Ermi, Ulvsunda

Ordinarie sammanträde den 15 juni 1950

Två av arbetarnas ledamöter i nämnden hade slutat sina anställningar i bolaget. I deras ställe inträder hrr A Carlsson och S E Christensson.

Aderton *förslag* hade behandlats av förslagskommittén sedan föregående sammanträde. För sju hade ersättning lämnats med sammanlagt 390 kr. Åtta förslag skall utredas ytterligare, och för tre kan någon ersättning ej betalas. Man konstaterade, att förslagsverksamheten är relativt livlig men att tjänstemännen hitills ej visat något större intresse.

Hr Nerlén lämnade en redogörelse för bolagets *verkstadsplanering*. Han nämnde, att planeringen börjar på försäljningsavdelningarna genom att dessa upprättar budgeter för kommande års tillverkning. Dessa bearbetas av verkstadens planeringsavdelning och utgör underlag för anskaffningen av råmaterial och detaljer. Innan denna anskaffning sättes igång, fastställs under verkställande direktörens ledning den produktionsbudget, som skall följas under det kommande året. Verkstadsplaneringen har ett mycket stort ekonomiskt ansvar. Det finns ungefär 16 000 å 17 000 olika materialslag inklusive råmaterial. I förvaltningsberättelsen kan läsas, att värdet rör sig om ca 11 mkr. Det gäller för planeringsavdelningen att se till att detaljerna hålles i förråd i lämplig mängd för aktuella produkter. Verkstadsplaneringens uppgift är i korthet att med minsta möjliga kapitalinvestering åstadkomma högsta möjliga produktivitet och kortast möjliga leveranstider. Ing. P Lindén lämnade därefter en detaljerad redogörelse för planeringsavdelningens arbetsuppgifter.

Kommunikationsfrågan diskuterades med anledning av de underhandlingar, som

Förtags- nämnder i USA

Förhållandena på den amerikanska arbetsmarknaden är i mångt och mycket olika våra. Arbetsmarknadens huvudorganisationer i Sverige har kommit längre i frågor rörande kollektivavtal, avgörande av arbetstvister m. m. När det gäller arbetarpensioner med bidrag från arbetsgivaren, har amerikanska fackföreningar kunnat träffa överenskommelser, medan denna fråga ännu ligger på utredningsstadiet hos oss. Förtagsnämndernas tillblivelse i USA, deras omfattning och arbetssätt, visar påtagliga skillnader i förhållande till nämnderna i Sverige och övriga europeiska länder.

Kampanj för ökad krigsproduktion gav impulsen

I början av 1942 vände sig ordföranden i krigsproduktionskommissionen (War Production Board) i ett radiotal till arbetsgivare och anställda inom industrien med en uppmaning att inrätta företagsnämnder (joint management-labor committees) för att öka produktionen. Under kriget uppmanades ungefär 20 000 krigsindustrier att inrätta nämnder.

De två »landsorganisationerna», Congress of Industrial Organizations (CIO) och American Federation of Labor (AFL), understödde initiativet liksom föreningar av arbetsgivare. Från en del lokala fackföreningar och enskilda arbetsgivare möttes emellertid de föreslagna organen med misstroende. Ehuru arbetsmarknadens organi-

förts med Spårvägsbolaget. Önskemål har från personalens sida framförts om att få direktbussar mot söder och södra förstäderna, i första hand Hornsplan, att få en ringlinje från de olika Brommaområdena genom Spånga till Ulvsunda industriområde, att ny hållplats inrättas i anslutning till fabriken och att halva antalet extrabussar, som utgår från Gjusterivägen, skall avgå från den önskade hållplatsen vid Ermi. Spårvägsbolaget meddelade vid förhandlingarna, att möjliga förbättringar skall genomföras, sedan närmare undersökningar utförts. Ordföranden meddelade beträffande *systemsättningsgraden på Via 65*, att orsaken till att personalen minskats där har varit svårigheterna att få fram detaljer till planerade instrumenttillverkningar. Till hösten beräknas tillverkningen komma igång för fullt igen.

sationer gav sitt stöd åt förslaget att skapa samarbetsorgan, träffades dock inget avtal som t. ex. i Sverige. Inte heller reglerade någon lag nämndernas arbete som t. ex. i Frankrike. Detta innebär, att nämndernas organisation och arbetssätt skilde sig på de olika arbetsplatserna.

Flera sammanträden per år än hos oss

Nämnderna kom vanligen att bestå av 3—6 medlemmar vardera från företagsledning och anställda. Till ordförande valdes i regel företagschefen eller annan person inom företagsledningen. I en del fall förekom det emellertid, att fackföreningsordföranden var ordförande i nämnden. Till att börja med sammanträdde nämnderna en gång i veckan. Så småningom övergick de flesta till att ha sammanträden högst en gång per månad.

5 000 nämnder bildades

Ca 7 milj. arbetare representerades i dessa nämnder. Det betyder, att knappt hälften av de organiserade arbetarna fick kontakt med företagsnämndsverksamhet. Över hälften av nämnderna bildades vid företag med mellan 100 och 500 arbetare och knappt 1/3 vid företag med över 1 000 anställda. Man har beräknat, att under kriget ca 3 000 företagsnämnder representerade ungefär 5 milj. arbetare ständigt var i funktion. Ungefär lika många nämnder fanns kvar vid slutet av kriget.

Rådgivande organ

De lokala fackföreningarna och arbetsgivarna kom vanligen överens om att företagsnämnderna skulle betraktas som rådgivande organ. De beslutade åtgärderna utfördes som regel av de organ, som handlade resp. frågor enligt företagens organisationsplan. Förtagsledningen lämnade information den vanliga tjänstevägen. Fackföreningsrepresentanterna informerades i regel sina kamrater på fackförenings-sammanträden.

Förslagsverksamheten — en av arbetsuppgifterna.

På sammanträdena diskuterades produktionsfrågor och frågor rörande rekrytering, utbildning, frånvaro från arbetet, säkerhet i arbetet, sjukvårds- och sociala frågor m. m. Förtagsledningarna informerades om produktion och leveranser så långt man kunde av militära säkerhetsskäl och bokslutsöversikter kommenterades i nämnderna. I stort sett liknade sålunda arbetsuppgifterna de svenska nämndernas arbetsprogram.

En speciell uppgift för de flesta företagsnämnder var att handlägga en förslagsverksamhet ungefär liknande den som

föreskrivs i det svenska avtalet om företagsnämnder. Man har i en undersökning rörande förhållandena under första halvåret 1944 och första halvåret 1945 beräknat, att det mottogs 120 till 130 förslag per 1 000 anställda. Ersättningsbeloppen uppgick till mellan 22 och 23 dollar per förslag i genomsnitt.

Intresset sjönk efter krigsslutet

Det är omöjligt att objektivt mäta den nytta företagsnämnderna kan anses ha gjort. Man kan visa upp siffror på ökad produktion, minskad frånvaro från arbetet etc., men hur mycket av detta som är nämndernas förtjänst kan inte fastställas. Ett resultat, som många pekar på, är förbättrade förhållanden mellan arbetsgivare och fackföreningar. Trots detta visade nämnderna hög »dödlighet» i samband med krigsslutet. En förfrågan hos 944 företag, som under kriget hade företagsnämnder, visade, att endast 287 hade fortsatt verksamheten efter krigsslutet. Anledningarna härtill är många. En undersökning visar, att man i många fall betraktade verksamheten som en krigstidsföreteelse. Varken arbetsgivare- eller arbetstagarorganisationerna tog några initiativ till fortsatt nämndverksamhet. Inte heller synes någon statlig myndighet ha visat intresse för frågan efter kriget. Förtagsledningarna litar först och främst på de tekniska avdelningarna och personalavdelningarna, när det gäller att förbättra produktionen och förhållandena för personalen. Många fackföreningsledare anser, att medlemmarna fick göra medgivanden i krigstidens nämnder utan att få tillräcklig kompensation för de idéer till ökad produktion de kom fram med. Därför har man inte gjort några större ansträngningar för att verksamheten skall fortsätta på samma sätt som förut, ehuru man på fackföreningshåll torde vara intresserad av någon form av samråd mellan ledning och anställda beträffande produktionen.

Utsikterna för nämndverksamheten

Det synes som om det trots den stora »dödligheten» bland krigstidens nämnder fortfarande finns intresse för sådana samarbetsorgan på sina håll. Svaren på ett frågeformulär år 1947 visar, att det vid 76 företag hade inrättats nya nämnder vid en fjärdedel av dem. I en redogörelse om företagsnämnder framhålles, att de amerikanska fackföreningarnas ökade betydelse och kollektivavtalsväsendets utbyggnad kan komma att aktualisera inrättandet av samarbetsorgan vid företagen i ökad utsträckning. Det påpekas emellertid också, att nämnderna i så fall måste bli bättre samordnade med de vanliga fackliga förbindelserna mellan arbetsgivare och anställda, om ett bättre resultat än hittills skall uppnås.